Koit Uusi meelest
võiks riigimaja rajada endisesse pangahoonesse. Lk 3

Poliitiline botaanika:
Tartu ülikooli professor Jüri Saar võrdleb parteisid taimedega. Lk 2

Lääne Elu

Loe värskeid uudiseid www.le.ee

TEISIPÄEV, 26. SEPTEMBER 2017 | NR 111 (4056) | 1 EURO

Kaido Sipelgas:
Haapsalu hääbub vaikselt turismikülaks. Lk 4

KÜMME KASSI PÕLES SURNUKS

Politsei uurib Martna loomade hoiukodu süütamist

Ööl vastu reedet süüdati Martna vallas olnud loomade turvakodu, põlengus hukkus 10 kassi.

RIINA TOBIAS
info@le.ee

Eile käisid politsei ja päästeameti eksperdid sündmuskohal Martna vallas, Haapsalu politsei piirkonnavanema Indrek Tohtri sõnul otsustab politsei täna, millise paragrahvi alusel asja uurima hakatakse. Eestimaa loomakaitse liit on teinud politseile avalduse kriminaalasja algatamiseks hoone hävitamise, liidu vara hävitamise ja loomade tapmise asjus. Loomakaitsjad arvavad, et hoone süüdati.

Lääne päästekeskuse pressiesindaja Kristi Kais ütles, et päästeameti ekspert andis materjalid üle politseile. Eestimaa loomakaitse liidu Lääne-Eesti piirkonna juhi Kaija Paalbergi sõnul on inventari hävinud vähemalt 5000 euro eest.

Süüdati hirmutamiseks

„Ilmad olid niisked, seinad märjad ja vettinud, küttekollet polnud, elektrit polnud, ehitustöid ei tehtud, kassimajades ei suitsetata – isesüttimise oht on välistatud," selgitas hoiukodu pidaja, Eestimaa loomakaitse liidu juht Heiki Valner.

Neljapäeva õhtul kella 23 paiku oli hoiukodus kõik veel korras, kell 3.16 sai häirekeskus teate tulekahjust. Päästjate saabudes oli hoone hävinud. Põles veel laona kasutatav kaubabuss, tulekahju kustutati kell 4.

Tuli ulatus elektrikaablini, küla jäi hommikuni elektrita. Olnuks tuul teiselt poolt, võinuks süttida kuusehekk otse üle tee ja küla selle taga. Loomakaitsjate palvel ei avalda Lääne Elu loomade hoiukodu täpset asukohta.

Aasta tagasi rajatud kasside hoiukodu tööd korraldanud Paalbergi sõnul ütlesid päästetöötajad talle, et kuna mahapõlenud hoone oli vooderdatud soojustusmaterjaliga, surid loomad ilmselt vingumürgitusse, mitte ei hukkunud tules. Et mõni kass põgenema pääses, Paalberg ei usu.

„Ise olen leidnud viis laipa, täna tohin nad maha matta," ütles Paalberg eile.

Üks praegu hoiukodus olevaist kassipoegadest visati Tallinnas Järvevana teel autoaknast välja.

„Tohutu jälk ja vastik surm," ütles Valner. „Veel jälgim on, et on inimesi, kes seda teha suudavad. Tahaks loota, et see, kes seda tegi, arvas, et kassid on juba uues majas."

Hiljuti sai loomakaitse liit Saaremaa ettevõtjalt kingituseks kasside jaoks projekteeritud ja ehitatud maja, mida praegu soojustatakse. Uus maja oli plaanis sisustada vana hoone inventariga: riiulite, ronimisvahendite ja muu loomadele vajalikuga, mida nüüd enam ei ole. Tuli muutis kasutuskõlbmatuks ka põlenud hoone teest kaugemal asuvas küljes seisnud liidu kaubabussi koos varustusega: kassipuuride, transpordikastidega jms.

Kümnest hukkunud loomast kaheksa olid pärit Alliklepa kassikoolooniast, neist kaht pidi sel nädalal tuldama vaatama koju viimise sooviga.

Paalberg on kindel, et hoone süüdati tema hirmutamiseks.

ARVO TARMULA

Loomakaitsja Kaija Paalberg võib pärast ekspertide käiku põlengukohale korjused matta.

„See inimene pidi teadma, et need kassid lähevad mulle korda," ütles loomi üle aasta toitnud ja hoidnud Paalberg. „Mis vimm saab olla kasside vastu, kes kedagi ei sega?" Külarahvast loomad tema sõnul ei häirinud. „Väljas nad ei käinud."

Valvekaamera aitab

Paalberg on kindel, et ka öösel on näha, et majas on kassid. „Nad kogunevad kellegi tulles kohe aknale, silmad põlevad vastu," ütles ta.

Vaenutsejaid on Paalbergi sõnul alati olnud. „Netikommentaatorid parastavad," ütles ta. „Edastame politseile nimed, kes on meid ähvardanud."

„Meile on olulisem see kahju – kümme kassihinge," ütles Valner. Nüüd on territooriumil ka videovalve.

Hoiukodu aedikus elab kaheaastane šarpei, kes on päästetud teda magama panna tahtnud omaniku käest. Eluga pääsesid ka eemal asuvas aiamajakeses elavad seitse eri vanuses kassipoega.

Eestimaa loomakaitse liit ei paku avalikku teenust, vaid reageerib väljakutsetele, näiteks väärkoheldud loomade puhul. Üks praegu hoiukodus olevaist kassipoegadest visati Tallinnas Järvevana teel autoaknast välja.

Eestimaa loomakaitse liit peab kolme hoiukohta: Otepää lähedal metsloomade hoiukodu, Järvamaal koerte hoiukodu ja Martna vallas kasside hoiukodu.

Ridala vallas Vilklas asuva Läänemaa loomade varjupaiga juhataja Kaja Maisalu ütles, et on ka sealsete asukate pärast hirmul. Vilkla varjupaika tulijat tervitavad nüüd samuti videovalve märguanded.

Koonga vald rikkus head valimistava

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Politoloog Tõnis Saarts nimetas reedeses ETV „Ringvaates" eelmise nädala valimiste hea tava kõige rängemaks rikkumiseks Koonga valla ajalehte Junnumaa Kuukiri, kus peaaegu terve numbri täidab Lääneranna valimisliidu reklaam.

Saartsi sõnul meenutab Koonga vallalehe septembrinumber propagandalehte. „Seal on isegi kandidaatide pildid.

Mitmel leheküljel on kirjutatud, mida (Lääneranna – K. I.) valimisliit ehk võimulolijad on nelja aasta jooksul teinud. Lõpus on vastava poliitilise jõu programm," ütles Saarts „Ringvaates".

Koonga vallavanem Mikk Pikkmetsa reklaam vallalehes. REPRO

Saartsi sõnul võib iseenesest valimisreklaami teha, näopilte välja panna ja programme ära trükkida. „Aga küsimus on selles, et tegemist on maksumaksja rahaga ülal peetava ajalehega. Kui niisugust asja teha, siis peab olema kõigil võrdne ligipääs, nii opositsioonil kui ka koalitsioonil. Peab olema tasakaal, või siis ärgu tehtagu sellist asja," ütles Saarts.

Lääneranna valimisliidu nimekirjas kandideerivad ka Hanila ja Lihula valla praegused juhid, kelle nimed on Koonga valla lehes samuti maksumaksja raha eest ära trükitud. Lihula volikogu esimees ja tulevase Lääneranna valla volikogu esimehe kandidaat Jaak Kastepõld ütles, et tema ei teadnud asjast midagi. „Meie jaoks oli see uudis, et nii läks. Mina nii ei teeks, aga tegu on tehtud. Eks sellest tule kõigil õppida," ütles Kastepõld.

Kastepõllu sõnul on Lihulas valla kulul valimisreklaamist hoidutud.

Koonga vallavanem ja tulevase Lääneranna valla vanema kandidaat Mikk Pikkmets ütles, et leht sellisel kujul oli talle üllatus, aga Koonga vallas on tava ajalehe septembrinumbris valimisreklaami teha. Pikkmetsa sõnul trükitakse valla lehes tasuta ära kõigi soovijate reklaam. „Kõigil on võrdne võimalus, aga teised seekord minu üllatuseks reklaami ei saatnud," ütles Pikkmets. „Ma saan aru küll, et see asi näib mittekorrektne ja meil on kahju, et nii välja kukkus," tunnistas Pikkmets.

Konkureeriva Nelja Valla Ühisjõu valimisliidu üks asutajaid Kersti Ajaots ütles, et temal polnud aimugi, et Koongas on niisugune tava. „Kui oleks teadnud, oleks reklaami saatnud," ütles Ajaots. Ka Lääneranna valla EKRE esinumber Meelis Malk ütles, et tema ei teadnud sellisest tasuta reklaami võimalusest Koonga valla ajalehes mitte midagi.

Saartsi sõnul on üle kolmandiku tänavusi hea valimistava rikkumisi samasugused: kasutatakse valla meediat oma kampaania huvides ega hoolita tasakaalu printsiibist.

JUHTKIRI

Tundlik aeg

Valimiste valvur Tõnis Saarts nimetas Koonga valla ajalehte hea valimistava rängaks rikkumiseks ja pole ka ime – Lääneranna valimisliidu reklaam täidab peaaegu terve lehe. Saartsi sõnul pole see esimene kord, kui vallajuhid kasutavad maksumaksja rahaga ülal peetavat munitsipaalmeediat põhimõtte järgi „Kellel võim, sellel õigus!".

Koonga vallavanema Mikk Pikkmetsa selgitus, et Koongas on tava, et valimiste eel võivad lehes end reklaamida kõik, kes aga soovi avaldavad, ja seekord keegi teine soovi ei avaldanud, on üsna naeruväärne üsna mitmel põhjusel. Selline tava võib ju tõepoolest vallas olla, seekord aga ei valita uut Koonga volikogu ja kõik ei pruugi koongalaste tavast teada.

Teiseks on Koonga teinud karuteene tervele Lääneranna valimisliidule. Samas nimekirjas kandideeriv Lihula volikogu esimees Jaak Kastepõld võib ju kätt südamele pannes vanduda, et ta ei teadnud Koonga omade plaanist midagi, aga see pole suurt parem kui ütelda, et ta teadis. Teine küsimus on see, kas munitsipaalmeedias üldse peaks avaldama valimisreklaami. Kui seda ei tehtaks, ei tekkinuks ka Koonga kurioosumit. Ja üldse, miks peab vallalehes valimisreklaami ostma?

Mujal Läänemaal on valimisreklaamiga (seni) õnneks enam-vähem hästi. On ehk piiripealseid juhtumeid nagu eesseisev Haapsalu eakate konverents, kuhu tulevad esinema linnapeakandidaadid.

Valimiste-eelne aeg on nii tundlik, et tasuks ikka väga hoolega läbi mõelda, kas ja mida korraldada. Mis oleks lihtsam, kui pidada pensionäride konverents 16. oktoobril ja pakkuda lehepinda kõikidele vallas võimule pürgivatele poliitilistele ühendustele? Siis ei peaks tagantjärele seletama, et taheti parimat, aga välja kukkus nagu alati. Sellest ei piisa, et asjad on ausad. Need peavad ka näima ausad.

TEISED LEHED

Holger Roonemaa: suurim oht sõnavabadusele

ERR. Autoriteetse sõnavabadusjuristi Floyd Abramsi hinnangul ei ole sõna- ja väljendusvabaduse kõige suurem oht mitte paremäärmuslased, vaid tavaliste 20. aastates tudengite liberaalne ja n-ö progressiivne põlvkond, kirjutas ajakirjanik Holger Roonemaa.

Roonemaa kirjutas, et Abramsi hinnangul ei ole sõna- ja väljendusvabaduse kõige suurem oht sugugi mitte paremäärmuslased, vaid 20. aastates tudengid, sest just see, enamasti liberaalne ja n-ö progressiivne põlvkond on kõige jõulisemalt teiste arvamuste kuulamise ja eetrisse laskmise vastu.

Abramsi arvamus meenus mulle, kui lugesin reaktsioone riigikogus toimunud demokraatiateemalisele arutelule, märkis Roonemaa. Pole tähtis, kui palju oli Jaak Printsi ettekande eesmärk just EKREt hirmu õhutamise eest kritiseerida, ent Helmede solvumine on mõistetav. „Kas pole EKRE-teemalise paanika külvamine iroonilisel kombel seesama hirmu õhutamine, millest Prints oma kõnes rääkis?" küsis Roonemaa.

Roonemaa märkis, et EKRE on osa Eesti poliitilisest süsteemist (14protsendine toetus). „Ei oleks tark anda nendele inimestele signaali, et nendega ei arvestata, et neid ei kuulata," märkis Roonemaa.

LAUSELAEN

„Käes on aeg noori kuulama hakata, sest esimest korda Eesti ajaloos on neil nüüd poliitiline kaal."

Kolumnist **Maris Sander**, LE, 23. september 2017

Banaani-, kartuli- ja peedipartei – poliitiline botaanika

Botaanika, täpsemalt poliitiline botaanika on üks viis, kuidas liigitada ja analüüsida Eesti poliitjõudusid stampidesse langemata.

JÜRI SAAR
Tartu ülikooli professor, Vabaerakond, VL Meie Inimesed

Eesti erakondi on püütud siiani grupeerida mitte eriti õnnestunult paremvasak, liberaalsus-konservatiivsus, rahvuslus-internatsionalism või mingil muul kahepooluselisel skaalal.

Meie erakonnad on otsekui sotsiaalse süsteemi taimed, mis on võrsunud siinsel pinnasel. Nagu taimed täidavad oma rolle looduse ökosüsteemis, on ka parteide roll ühiskonna, riigi ja valijate jaoks ääretult mitmekesine. Mõni taim on väga maitsev, kuid sisaldab vähe mineraale, teine on toitev, kuid vastiku maitsega. Looduse kireva mitmekesisuse kohal kõrgub osa taimi kui inimese ja looduskeskkonna suhete sümbolid.

Sarnane lugu on ka meie parteidega, kellele kõigile võib omistada kindla esindustaime, mis kirjeldab ja iseloomustab hästi just konkreetset erakonda. Reformierakonna n-ö vapitaim võiks olla banaan, mis meeldib kõikidele. Banaanist kujunes vene aja lõpul staatuse ja muutuste sümbol, sest enamik nõukogude inimesi oli näinud seda maitsvat puuvilja ainult piltidel. Reformierakond lubas, et peagi saavad kõik Eesti inimesed banaanidega maiustada, mitte nagu varem, mil tundsid banaani maitset üksnes kompartei keskkomitee puhveti kliendid.

Reformierakond viis oma lubaduse ellu, mistõttu on neil kindel ja stabiilne valijaskond, kuhu ei kuulu mitte ainult ettevõtlikud ja elus edasijõudnud inimesed. Reformierakond ühendab ühe mütsi alla miljonärid, „rikkad ja ilusad" ning ka need valijad, kes elavad enda arvates nagu miljonärid. Tõepoolest, igaüks võib poes käies oma silmaga veenduda, et banaanist on saanud igapäevane toidus eestlaste söögilaual. Me kõik võime ennast seetõttu tunda võitjatena.

Keskerakonna sümbol on redis, mille söödav juur teatavasti on pealt punane, kuid seest valge. See partei on kogu oma eksistentsi kestel võidelnud meie vaeste ja viletsate eest, väites end esindavat teist Eestit. Sisemus ja välimus on olnud pidevalt suures vastuolus. Munitsipaalpood, pensionäride rahaline meelespidamine sünnipäevadel, tasuta ühistransport, sotsiaalelamispind ja munitsipaalpank on vaid üks pool valijatele mõeldud tegemistest. Nii saadakse kätte hääled ja tagatakse võimul püsimine.

Teine, peidus pool erineb esimesest kui öö päevast. Tuleb välja, et punase kesta varjus on kogu aeg olnud esindatud ärihaide ja selle erakonna juhtfiguuride huvid. Aja jooksul on selle erakonna seesmine olemus tulnud enam esile, mis avaldub kaines äriloogikas ja muuhulgas lähedastes sidemetes mõne siinse, lausa rahvusvahelise mastaabiga ärimehega. Keskerakonna praegune kahestumine tähendab sisult püüdu korrata uue rediserakonna teket, sest Savisaare ja ärimeeste valimisliidu põhiline etteheide praegusele juhtkonnale on oma põhielektoraadi unustamine. Nagu ka teise poole ponnistus teha Keskerakonnast tõeliselt „valge erakond", mis oleks piisavalt parketikõlblik valitsusse kuulumiseks ja säilitaks seniste valijate hääled. Kummagi leeri püüd esindada tõeliselt neid, kellest riik justkui vähe hoolib, ei pruugi olla väga siiras.

Isamaa kui erakonna sümboltaim saab olla üksnes kartul, sest just see taim kehastab Eesti inimeste visadust ja elutahet. Kartuli kasvatamine päästis siinse maarahva regulaarsetest näljahädadest, sest peale suure toitevääртuse annab iga kevadel maha pandud kartuli mugul sügiseks suure hulga saaki. Rasketel aegadel piisab ka ühe kartulisilma maasse panekust, et sügisel oleks midagi salve panna.

Isamaa muutumine IRLiks tähistas loobumist varasemast ehedast kartulist, algas kartuli häbenemine ning esiplaanile tulid popid kartulikrõpsud. Need on muidugi maitsvad, kuid suures koguses tervisele kahjulikud nagu igasugune rämpstoit. Pole üldse üllatav, et kunagine isamaaline erakond on jõudnud eksistentsiaalsete probleemide juurde. Nende ainuke pääsetee hukkumisest on tuua taas au sisse Eesti rahvustaim kartul.

Sotsid on võrreldavad peediga ehk taimega, mis on nii seest kui ka väljast ühtlaselt punane. Teatavasti saab peedist teha maitsvaid punaseid suppe, näiteks borši. Viimane pole aga paraku siinse köögi suursaavutus. Seda suppi on kosutav tarbida pärast rasket pidu, kuid sellest ei saa kunagi eestlase igapäevase menüü osa. Katse juurutada siinmail n-ö šampanjasotsialismi näeb välja samuti kunstlik nagu ka mõne muidu kepsaka punadaami flirt eksootiliste riietusesemetega. Võimatu on unustada, et peet jääb lähemal vaatlemisel ikka peediks ega muutu kunagi viinamarjaks.

Siinse parteimaastiku üks uustulnukaid EKRE on aga hoopis iseäralik, sest meenutab kõige enam nõgest. Nõges teatavasti kasvab meelsasti aiamaa haritava osa äärealadel ja lausa lokkab maabussijaamade ümbruses. Vahetul kokkupuutel nõgesega tekib nahaärritus ja sügelus, sest nõges on loomult kakleja. Osale rahvast meeldib aga nõges ka söögitaimena ning nad naudivad näiteks nõgesesuppi ja leiba, millesse on segatud nõgesetükke. Peab ütlema, et nõgese maitseomadused ja toitevääртus pole siiski suuremad asjad, mis paneb kindlad piirid selle taime levikule toidutaimena. Korralik aiapidaja tegeleb aga edaspidigi järjepidevalt nõgese leviku piiramisega oma aias.

Roheliste partei Eestis on piltlikult määratletuna ehtne arbuusipartei, mis näeb pealt välja roheline, kuid on seest punane. Arbuus on võõrtaim, nagu ei klapi paduroheline ilmavaade kokku siinse talupoegliku tervemõistusliku arusaamaga inimese ja looduse omavahelisest läbikäimisest. Kõigist roheliste ettevõtmistest paistab välja nende püüd esitada ennast selle kõige suurema tarkuse omajana, mis peab päästma inimkonna iseenese toodetud saasta uppumisest. Mingit vasturääkimist stiilis, et ühiskond on eelkõige kokkulepe eri huvidega inimeste vahel, nad ei salli. Sealjuures demonstreerivad ehtsat hoolimatust eraomandi ja muude läänemaailma tugiväärtuste suhtes. Oma ideede nimel on nad valmis ronima lausa ilma püksata puu otsa, nagu juhtus ühe hiljutise intsidendi ajal.

Vabaerakond, mis on sünnijärgse kolme aasta jooksul teinud esmalt läbi kasvu kuni 18protsendise toetuseni, et seejärel langeda tagasi nelja protsendi tasemele, kujutab endast põnevat parteibotaanilist nähtust. Ilmneb, et selle erakonnaga ei saa seostada ühtki taime, mis võiks kuuluda inimeste igapäevaelu ja toidulaua juurde. Vabaerakonna ilusal ja väga õnnestunud logol olev karikakar on vaid lill ja ei suuda näidata inimestele seda konkreetset sisu, mida Vabaerakond võiks suuta suuremale hulgale valijatest pakkuda.

Vabaerakond ongi paraku kõikunud kartuli, peedi ja arbuusi vahel, suutmata selgelt välja tuua, milline neist tema arvates on parim ja millisele arengusuunale panustaksid valijad, toetades just seda erakonda. Niisugune ideoloogiline ebaselgus pole lasknud tekkida püsivalijaskonnal, sest on raske ühtaegu fännata nii erinevaid maitseid. Rääkimata ebaõnnestunud katsetest aretada kolmest välja uus hübriidvorm, mis poleks jõukohane ühelegi parteibotaanikule, -sordiaretajale. *Hinc illae lacrimae.*

Nagu taimed täidavad oma rolle looduse ökosüsteemis, on ka parteide roll ühiskonna, riigi ja valijate jaoks ääretult mitmekesine.

KIRJAKAST

Õhutamisest ja sallivusest

Lääne Elu juhtkirjas „Kes kardab EKREt?" 23.09.2017 küsitakse, miks valitsuspartei (sotsiaaldemokraadid) õhutab hirme. Jutt käib sellest, et sotsiaaldemokraadid ütlevad, et ei tee EKREga kaupa. Hiljem antakse juhtkirjas nõu, et sotsiaaldemokraadid võiksid olla ausad oma valijate vastu ja öelda, et kui EKRE saab palju hääli, siis teevad nad valla- ja linnavalitsustes EKREga koalitsiooni, et saada võimule. Teisalt on viimasel ajal kostnud hääli (mitte LEs), et sotsiaaldemokraadid müüsid Eesti omal ajal maha koos Pätsi ja Laidoneriga.

Mida sellest kõigest arvata?

Kas EKREga koostöö tegemine/mittetegemine on päevapoliitiline küsimus? Eks pärast ole näha, aga ma arvan, et siiski ei ole. Kas see arvamus lähtub sallimatusest, kuigi sotsiaaldemokraadid on sallivad? Ei lähtu, sest sallivus ei tähenda loidu suhtumist kitsarinnalisusse või diskrimineerimisse. Sallivus najatub tugevale moraalsele selgroole. See kaitseb õigust erinevusele. See, kes sallib, ei ole kohustatud siiski sallima sallimatust. Kui näiteks kohtume kooli hoovis koolikiusajaga, kes mõnitab teistsuguseid inimesi, diskrimineerib ja tõukleb, ei pea seda sallima ega tohi sallida.

Mis puudutab 1934. aasta sündmusi, ka siis ei olnud vaja sallida sallimatust, oli vaja Eestit päästa. 1940. aastal ei olnud sotsiaaldemokraatidel erakonnana praktiliselt tegutsemise õigust.

MARKKU OLAVI LEHTONEN
Sotsiaaldemokraatlik Erakond

KINNISVARAÄRI

Koit Uus pakub riigimajaks tühja pangahoonet

Ärimees Koit Uus on pakkunud rahandusministeeriumile võimaliku riigimajana välja kinnistu Haapsalus Karja ja Vaba tänava nurgal, mis on SEB panga kolimise järel tühjaks jäänud.

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

„Ärimees pöördus oma pakkumisega ministeeriumi poole," kinnitas rahandusministeeriumi pressiesindaja Karel Hanni.

Hanni märkis, et pole veel otsustatud, kus hakkab asuma Läänemaa riigimaja.

1000 ruutmeetrit puudu

Tuleval nädalal tuleb Haapsallu põllumajandusminister Tarmo Tamm, kelle viivad Läänemaa keskerakondlased muude valimiskampaania ürituste vahepeal ka endist pangamaja vaatama.

Uus ütles, et on riigimajade rajamise protsessil pikemat aega silma peal hoidnud. Ta tunnistas, et on tõepoolest oma tühjaks jäänud maja ministeeriumile võimaliku riigimajana välja pakkunud. Uusi hinnangul sobiks Karja ja Vaba tänava nurgal olev endine pangamaja nii oma suuruse kui ka asukoha poolest riigimajaks väga hästi – oluline on seegi, et inimene saab sinna tänavalt otse sisse astuda.

Uus ütles, et on valmis ka ise panustama, et endised pangaruumid asutuste vajadustele vastavaks sobitada. „Kui vaja, võime ise sealt täiesti välja kolida ja hoovi poole saaks veel 1000 ruutmeetrit pinda juurde ehitada," rääkis ta. „Minu meelest peaks see variant olema kõigele kasulik."

Eelkõige puudutaks Karja ja Vaba tänava kolimine põllumajandusala riigiasutusi, mis asuvad praegu mitmes majas Jaani tänaval, ning keskkonnaametit, mis on Kiltsi teel üsna kehvades ruumides. „Nende kõrvalt jääks natuke ruumi veel üle," lisas Uus.

Riigiasutuste vajaduste väljaselgitamiseks on Uus infot kogunud ning kutsunud ka ruume vaatama. PRIA Harjumaa-Hiiumaa-Läänemaa büroo juhataja Elari Saare sõnul on ta võimalikke ruume vaatamas käinud ja nähtu põhjal võiksid need PRIA-le teoreetiliselt sobida küll. „Kolimine pole aga minu otsustada," lisas Saar.

„Uus tegutseb nagu tavaliselt, mingeid otsuseid selle taga ei ole," ütles ka maavanem Neeme Suur.

Suure sõnul on rahandusministeerium öelnud, et riigimajale kohta otsides ei vaadata mitte ainult riigi kinnisvara ega välistata ka erapindadele minekut. „Selliseid riigile kuuluvaid hooneid, kuhu riigiasutused ära mahuks, Haapsalus ei ole," ütles Suur.

Suure sõnul saab Haapsalus asuvad riigiasutused jagada nelja gruppi. Põllumajandus- ja keskkonnaamet ühessegi praegusesse riigile kuuluvasse hoonesse ühiselt ära ei mahuks. Sotsiaalvaldkonna asutused, mis asuvad Jaama tänaval, esialgu uut büroopinda ei vaja.

Otsus detsembris

Politsei ja päästeameti kolimine ei tule enne päevakorrale, kui Haapsallu peaks kerkima jõuametite ühishoone. Peale nimetatute on veel terve hulk riigiasutusi, mis asuvad linna eri paigus.

Hanni ütles, et rahandusministeerium tegeleb maakondade kaupa riigimajade ehituse või rentimise planeerimisega.

Riigi Kinnisvara teeb pärast valimisi valitsusele kulude-tulude analüüsi. Hanni sõnul peaks valitsus riigimaja asukohtadeni maakondades jõudma detsembris.

Hanni sõnul eelistatakse riigimaja puhul ikka Riigi Kinnisvarale kuuluvaid pindasid. „Kui neid pole, siis kaalume erapinda, tehes seda ikkagi Riigi Kinnisvara kaudu avaliku konkursina," lisas ta.

Uus ütles, et riigimajast ilma jäämine pole eluküsimus. „Kui ei sobi, siis ei sobi," arvas ta.

Hanni lisas, et korda tehakse ka praegune Lahe tänaval asuv maavalitsuse hoone, kus leiab kindlasti koha osa riigiameteid või riigi töökohti.

MERILIN KAUSTEL-LEHEMETS

Ettevõtja Koit Uusi meelest sobib Haapsalu endine pangamaja Karja tänaval Läänemaa riigiasutuste ühiseks bürooks.

ARVO TARMULA

Haapsalu vana pangamaja

Nikolai Brevern de la Gardiele kuulunud hoonestamata maatüki omandas 1922. aastal ärimees August Seffers.

Seffers lasi 1923.–1925. aastal krundile ehitada kolmekordse hoone, mille ülemistel korrustel tegutses Eesti Pank, esimesel korrusel aga asus Seffersi äri.

1931. aastal läks kinnistu ehitusvõla tõttu oksjonile ja selle omandas kõige täiega Eesti Pank.

Nõukogude ajal asus Karja 27 majas Riigipanga Haapsalu osakond.

Lihula volikogu esimees ostis hotelli

Lihula volikogu esimees Jaak Kastepõld ja volikogu liige Ain Saare ostsid Lihulas aastaid tühjalt seisnud ja müügis olnud Luige villa.

Luige villa on kaunis ajalooline hoone Lihula peatänava ääres, Fersenite aadlisuguvõsa endine jahiloss. Hoones on 17 tuba, kinnistu suurus on 4000 m². „See on meil selline pereettevõtmine. Kolmas osanik on veel," ütles Saare.

Kolmanda osaniku nime ei olnud Saare nõus ütlema nagu ka hotelli hinda. Kinnisvaraportaalis oli hotell müügis 350 000 euroga.

Saare ja Kastepõld plaanivad kümmekond aastat tagasi hotellina tegutsenud hoone majutuskohana taasavada. „Kohe me majutust pakkuma ei hakka. Ruumid vajavad korrastamist ja värskendamist. Võtame rahulikult," ütles Saare.

„Esimese hooga uuendame veevärgi ja küttesüsteemi, et maja oleks säilitatav. Ööbimiste osa tuleb ajapikku," ütles Kastepõld.

Kõige varem loodavad omanikud hakata majutust pakkuma tulevast kevadest. „Kui on huvilisi varem, siis oleme paindlikud," ütles Saare.

Saare sõnul on juba tänavu plaanis avada hoovi peal saun, mida saaks rentida seltskonnaga, aga see tegutseks ka avaliku saunana. Sauna Lihulas ei ole. Ka saunamajas on võimalik ööbida.

Villa vasak tiib, kus kunagi tegutses Swedbank, on Saare sõnul kavas rentida iluteenuste osutajaile. „Maniküür, pediküür, võibolla ka juuksur on huvitatud esimesel võimalusel alustama," ütles Saare.

Mõte Luige villa ära osta tuli elust enesest. „Käid Lihula peal ringi ja näed, et üks vana väärikas hoone hakkab ära väsima," ütles Saare. „Kurb pilt oli keset alevit. Üks maja lihtsalt võtab ja laguneb," märkis Kastepõld.

KAIE ILVES

Romantiline jahiloss Lihula peatänaval. KATRIN PÄRNPUU

LÜHIDALT

Haapsalu põhikooli arhitektuurikonkursile laekus 20 tööd

Haapsalu põhikooli hoone arhitektuurivõistlusele laekus tähtajaks 20 võistlustööd.

Haapsalu linnavalitsus kuulutas arhitektuurivõistluse välja juuni lõpus. „Osalejate arv üllatas väga positiivselt," ütles Haapsalu linna avalike suhete spetsialist Tõnu Parbus.

„Arvatavasti saab žürii tööd alustada septembri viimasel nädalal," ütles Parbus. Millal tulemused selguvad, pole praegu veel täpselt teada, kuid oodatavalt on võitja oktoobri keskpaigaks teada.

Žürii esimees on Haapsalu linnapea Urmas Sukles, liikmed aselinnapea Liina Põld, linnaarhitekt Anu Joost, põhikooli direktor Anne Mahoni ning arhitektid Ell Väärtnõu, Kaire Nõmm ja Toomas Tammis.

Lemmi Kann

Kõmsi-Virtsu teeremont hakkab lõppema

Juuni alguses alanud Kõmsi–Virtsu tee remont lõpeb ligi kuu enne tähtaega. Maanteeameti Lääne regiooni ehitusosakonna projektijuhi Urmas Robami sõnul hakati esmaspäeval remonditaval teelõigul paigaldama viimast asfaldikihti ja maanteeamet tahab remonditööd lõigul lõpetada 5. oktoobriks.

Kõmsi ja Virtsu vahelise ligi 9 kilomeetri pikkuse teelõigu remont algas 5. juunil ja pidi esialgse kava järgi lõppema 5. novembril.

4,2 miljonit eurot maksma läinud projektiga sai teelõik kompleksstabiliseeritud alusel kahekihilise asfaltbetoonist katte ning osaliselt laiendati ristmikke Kõmsil. Rekonstrueeriti ka senised mahasõidukohad.

Kaire Reiljan

Suri endine Vormsi vallavanem Uku Kuut

Funk-muusika looja Uku Kuudi (pildil) ema Marju Kuut teatas laupäeval sotsiaalmeedias oma poja surmast. „Eile, 22. septembril jättis suureks kurvastuseks meiega hüvasti kallis Uku Kuut," kirjutas Marju Kuut enda Facebooki seinal.

Uku Kuut põdes aastaid ravimatut lihasehaigust amüotroofilist lateraalskleroosi, mis on motoorsete närvirakkude progresseeruv degenereerumine kogu närvisüsteemis. Haiguse tulemuseks on lihaste jäikus, kõhetumine ja hilisemas staadiumis kogu keha halvatus.

USA plaadifirma Peoples Potential Unlimited andis välja Uku Kuudi funk-muusika plaate. Parandamatust haigusest hoolimata jõudis Kuut oma teostega maailma funk-muusika tippu.

Aastatel 2009–2010 oli Uku Kuut Vormsi vallavanem.

Riina Tobias

Haapsalus rööviti meest

Laupäeva varahommikul peatas 32aastane mees Haapsalus politseipatrulli ja andis teada, et teda on röövitud.

Mehe sõnul tungis talle kallale kolm seni tuvastamata isikut, kes võtsid ära 900 eurot sularaha, isikut tõendava dokumendi ja mobiiltelefoni Samsung S7. Mees sai röövimise tõttu umbes 1300 euro eest kahju.

Haapsalu politseijaoskonna piirkonnavanema Indrek Tohtri sõnul ei saa röövimise detailide kohta veel midagi täpsemalt öelda, sest vahepeal on röövitud mees oma ütlusi muutnud. „Vahel tuleb seda ette, et sündmuste keerises pole inimesed päris adekvaatsed," lisas Tohter.

Kaire Reiljan

LUBAB AMETNIKKE KOONDADA

Kaido Sipelgas: et Haapsalust ei saaks Hääpsalu

Ajaloolane ja muinsuskaitsja Kaido Sipelgas soovib pärast kümmet aastat Tallinnas töötamist naasta Haapsallu, et linnapeana panna kodulinna elu arenema.

Kohalikud valimised 2017

LEMMI KANN
lemmi.kann@le.ee

Endine muinsuskaitseametnik Kaido Sipelgas loodab Haapsallu naasta linnapeana. LEMMI KANN

Kes te olete ja kust tulete ning miks peaks keegi teie poolt hääletama?
Olen kolmandat põlve haapsallane, siin üles kasvanud-elanud. Vahepeal olen küll kümme aastat Tallinnas koolis ja tööl käinud (Kaido Sipelgas töötab EASis – toim.), enne seda töötasin Haapsalus linnavalitsuse muinsuskaitsespetsialistina.

Ma olen inimene, kes võiks viia ellu muudatusi, mis paneksid linna arenema. Et Haapsalust ei saaks Hääpsalu, mis hääbub vaikselt ja muutub turismikülaks. Elu on andnud mulle võimaluse tegeleda arendustegevusega, saaksin oma kogemusi rakendada. Seepärast julgesin end välja pakkuda linnapeakandidaadina.

Teil on Haapsalus kodumaja, aga olete aktiivsest elust kümme aastat eemal olnud. Miks te just nüüd tahate siia tagasi tulla?
Kümme aastat on piisavalt pikk aeg, et inimene hakkaks ringi vaatama uute väljakutsete järele. Ega valimised ka igal aastal ole. Aga ennekõike tunnen vajadust algatada kodulinnas muudatusi, see on ka põhjus, miks just nüüd valimistele lähen. Iga aastaga süveneb minus veendumus, et muutusteta enam ei saa, ei piisa enam ka sellest, kui muuta natuke. Muuta on vaja palju.

Kandideerite sotside nimekirjas. Kui mõni teine erakond või valimisliit oleks pakkumuse teinud, kas oleksite selle vastu võtnud?
Minu jaoks on kõige tähtsam valmisolek muutusteks, aga mul on ka omad selged maailmavaatelised seisukohad. Ma olen tõesti kunagi ammu kandideerinud ka Reformierakonna nimekirjas, kui mu vaated ei olnud veel nii välja kujunenud. Kohalike valimiste puhul ei ole minu jaoks kõige tähtsam suur poliitika, vaid mure Haapsalu ja Läänemaa tuleviku pärast.

Kui teie kandidatuur avalikustati, oli üks esimestest väljaütlemistest, et Haapsalu peab sesoonselt toimimiselt üle minema aastaringsele režiimile, sest muidu me hääbume. Kuidas seda teha?
Jah, ainult turismist ei piisa. Haapsalu vajab kolme T-d: turism, tööstus ja taastusravi. Tööstuse arendamine siin on keerukas, aga meil siiski on mõned võimalused – meil on potentsiaalne Kiltsi tööstusala.

Taastusravi on aga Haapsalu tugevus, millega on ettevõtluse kontekstis võimalik konkurentsis mitte ainult püsida, vaid ka võita. Nii tööstuse kui ka turismi arendamisel on meil palju konkurente ja aeg-ajalt ikka juhtub, et keegi teeb natuke paremini, kui meil siin õnnestub, aga taastusravi valdkonnas on seda keeruline teha. Me peame tegelema oma tugevustega ja nende veel suuremaks tegemisega. Kui jääda tegelema ainult sellega, et oma nõrkusi pisut parandada, siis meist ellujääjat ei saa.

Mida saab omavalitsus teha, et tööstusettevõtteid siia saada?
Üks asi on pakkuda ressursse. Praegu näiteks on riigi omanduses olev maa, kuhu võiks tulla Kiltsi tööstusala ja mis sobib ettevõtetele, kellel oleks vaja just sellist logistilist asukohta – linn ja sadam lähedal ja ehk ka võimalus kasutada lennutransporti.

Omavalitsus saaks kaotada piirangud, mis praegu takistavad ettevõtluse arendamist. Laias laastus teha seda tööd, mida tehakse, kui otsitakse investorit – pakkuda n-ö maandumisplatsi. Mida parem see pakkumine on, seda suurem on tõenäosus, et investor tuleb. Ridala on tahtnud Kiltsit arendada, aga takistuseks on see, et Haapsalu pole olnud huvitatud, et oma õlg alla panna.

Haapsalu linna argument oli, et kommunikatsioonide rajamine Kiltsi oleks väga kallis.
Et kommunikatsioonid sinna saada, tuleb kõigepealt läbi käia esimene etapp – leida keegi, kes tahab seal tegutseda. Selleks tuleb idee enne maha müüa. Kui suudetakse kohale meelitada piisavalt suur investeering, siis tuleb ka riik taha, nagu mitmel pool mujal on juhtunud.

Kartes potentsiaalset kulu ei ole võimalik ka tulu saada. Olen muidugi ka seda meelt, et ehku peale igaks juhuks kommunikatsioone ehitada, et äkki keegi tuleb, oleks lollus.

Räägime kolmandast T-st ehk taastusravist. Lubate igati kaasa aidata Haapsalu neuroloogilise rehabilitatsioonikeskuse tegevusele.
Ma saan varsti taastusravihaigla töötajatega, fantaseerime natuke. Eeldame, et rehabilitatsioonikeskus laieneb ja siis luuakse ka töökohti juurde. Omavalitsus peaks tegema kas või nii palju, et paneb mõne oma töötaja selle projekti nimel rabelema, et aidata projekte kirjutada ja asju ajada – see on miinimum, mida tegema peaks. Iga uus töökoht on samm eemale hääbumisest.

Samasse teemasse läheb lubadus muuta Haapsalu kõige invasõbralikumaks linnaks ja teha korda kõik kõnniteed. Haapsalu aselinnapea Peeter Vikman ütles, et Haapsalu võimekus on investeerida aastas pool miljonit eurot. Kes lubab rohkem, see valetab.
Kõnniteede hind ei ole üldse nii hull, küsimus on ka prioriteetides. Toon lihtsa näite. Kui me teeme ära ühe liigutuse, vähendame ametnikkonda ja sellega seotud kulutusi, siis vabaneva raha eest, mida on umbes 300 000 eurot, saab teha kaks kilomeetrit kõnniteid.

Sotside esimene lubadus oma programmis on vähendada ametnike arvu ja valitsemiskulusid viiendiku. Mis ametnikke praegu linnavalitsuses üleliia on?
Kaks ühinevat omavalitsust tuleb niimoodi tööle panna, et katta suurema omavalitsuse vajadused. Dubleerimine Ridala ja Haapsalu vahel jääb ära ja sealt see vahe tulebki.

Tahate korraldada ka avatud arutelusid interneti vahendusel, et vältida otsuste tegemist tagatubades.
Me tahame tagada, et info ka huvitatud isikuteni jõuab. Tõenäoliselt tuleb selleks kasutada sotsiaalmeediakanaleid. Kohati võib olla muidugi ka palju emotsioone, aga idealistina ma olen kindel, et kokkuvõttes tahavad inimesed ikkagi parimat. See ongi kogukonna kaasamise idee.

Tuleme nüüd mittemateriaalsete teemade juurest n-ö betooni juurde tagasi. Kuuse tänava koolimajaga on teil Keskerakonnaga kardinaalselt erinevad plaanid – teie tahate selle ümber ehitada koduhooldust võimaldavaks üürikoduks.
Idee on kohandada hoone nii, et seal on korteri tüüpi elamisvõimalus inimestele, kellel on ise keeruline hakkama saada ja on vaja füüsilist abi. Seal pakutaks koduhooldust ja on personal, kes maja elanikega tegeleb. See ei oleks haigla tüüpi hooldekodu, vaid kogum kortereid hoones, kus on saadaval koduhoolduse teenus.

Koolimajja korterite ehitamine on väga kulukas ettevõtmine. Kas see on mõistlik?
Jah, see pole nii lihtne kui sinna noortekeskuse tegemine, tehaseks müümine või lammutamine. Noortekeskuse idee on ilus, aga selle juures on üks paha asi – sealt ei teki mingit tulu, olemasolevad asutused liigutataks ühte hoonesse kokku, aga linnaeelarve jaoks on kõik kokku kuluallikas.

Meie arvates peaks keskus olema isemajandav või töötama väikese kasumiga. Sinna tekivad ka töökohad. Alguses tuleks palju investeerida, aga riigi abita pole võimalik seda ellu viia. Kui see ei peaks õnnestuma, on kõik konkurentide välja käidud ideed kaalutavad, eeldusel, et nende toel jaksab seda maja üleval ka pidada. Kui mitte, tuleb leida majale uus omanik.

Lähme nüüd vanema põlvkonna juurest noorema juurde. Tahate laiendada Uuemõisa algkooli tegevust mõisahoones.
Kui Ridala vallavalitsus välja kolib, jäävad ruumid vabaks. Kui arvestada sellega, kui palju inimesi käib Uuemõisas tööl, kes käivad Tallinnas tööl ja kellele jääb Uuemõisa tee peale, siis on see ka logistiliselt väga heas kohas. Ennekõike tahame seal parandada tingimusi, aga vähemalt lasteaia osas on seal kindlasti kasvuruumi.

Kindlasti tasuks ka analüüsida, kas oleks mõeldav mõne Haapsalu kehvemas seisus lasteaia üleviimine Uuemõisa. Meist saab üks omavalitsus, piirid kaovad, see peab toimima ühtselt ja orgaaniliselt. Me peame ise uut moodi mõtlema hakkama. Piirid peavad meil peas kaduma, kohe.

Mis saab piiridega linna ja Ridala valla kaugemate külade vahel? Mida peab tegema ja saab teha, et ääremaastumine ei süveneks?
Esimene asi on suurendada kogukondade iseotsustamist. Me tahame eraldada igale külale ja kogukonnaseltsile oma eelarve, et lasta neil ise otsustada ja toimetada. See oleks kõige jõulisem lähenemine, kuidas tagada, et suur linn ei neelaks väikeste külade võimalusi kõiki alla.

Teenuste puhul saame toetada kogukondade algatusi neid ise kohapeal pakkuda ja kui vaja, tuleb minna linnast kohale.

Teiseks tuleb üle vaadata võimalused suhtlemiseks ametnikega. Valimisteks valmistudes avastasin üllatusega, et aastal 2017 on kohaliku omavalitsuse kodulehel kättesaadavad blanketid ikka veel mõeldud paberil täitmiseks. See oli minule siiras üllatus.

Omavalitsuse pädevus on otsustada, kuidas ta kogukondasid toetab ja raha jaotab. On vaja kehtestada läbipaistvad ja ratsionaalsed reeglid. Praegu kipub sageli olema nii, et väliselt oleks nagu kõik ratsionaalne, aga tegelikult on otsustusprotsess selline… juhuslik.

Kas sotsidel on eelistused, kellega koos te tahaksite linna valitseda ja kellega mitte?
Kõige olulisem on, et tuleks muutus. See on jäme punane joon, millest me ei tagane. Siit võib mingeid eelistusi välja lugeda, aga me ei pane praegu mitte kellegi ees ust kinni. Me ei vali praegu ette ära ei sõpru ega vaenlasi.

„Kärnkonnalugu" (režissöör Are Pilskog) jutustab Norra kahepaiksete paradiisist, mille püsimist ohustab tee-ehitus. MAFF

MAFF

Matsalu festivali võitis Norra film kärnkonnadest

Žürii esimehe Nick Uptoni sõnul on „Kärnkonnalugu" üks neid linateoseid, mis jäävad vaatajat saatma ka pärast seansi lõppu ja kinosaalist lahkumist.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Norra film ei ole varem Matsalu festivalil võitnud. Peale *grand prix*' pälvis „Kärnkonnalugu" ka parima režii auhinna inimese ja looduse kategoorias. Filmi lõppedes puhkes saalis tormiline aplaus, mida ei juhtu Matsalu festivalil sugugi iga kord.

„See on film, mis paneb meid mõtlema mitte ainult looduse, vaid inimeksistentsi üle laiemalt," ütles Upton.

Neli aastat kõhuli kraavis

„Kärnkonnaloo" režissööri Are Pilskogi sõnul erineb „Kärnkonnalugu" kõvasti tema varasematest filmidest, kus on suurejoonelisi kaadreid vaaladest või hiiglaslikest kalaparvedest. „Kärnkonn on nendega võrreldes väike, aeglane, kohmakas ja mitte just eriti ilus loomake," märkis Pilskog. Esialgu oli Pilskogil plaanis teha lühike film konnadest. „Lõpuks läks nii, et ma veetsin neli aastat kõhuli kraavis konni filmides," ütles Pilskog.

„Kärnkonnalugu" kestab 50 minutit ja jutustab tragikoomilise loo sellest, mis juhtub, kui läbi Austefjordis asuva, Euroopa ühe suurema kärnkonnaparadiisi ehitatakse maantee, mis lõikab läbi konnade rännutee kudejärve. Kahepaikseid ootab maanteel autorataste hukutav kadalipp. Kohalike konnakaitsjate protestide ja meedia tähelepanu tõttu ehitatakse seitse tunnelit, kuid konnad ei taha neid miskipärast kasutama hakata.

Ootamatult rahva teadvusse jõudnud konnadest saavad peagi meediastaarid, keda lähemalt ja kaugemalt kaema tullakse. Õieti jookseb filmis kõrvuti kolm lugu.

Esimene jutustab kärnkonnadest, kes kevadel ärkavad, maa alt välja poevad ja (filmis tangomuusika saatel) alustavad vaevalist teekonda kudejärve poole.

Teine lugu jutustab inimestest, kes on asunud kärnkonnasid kaitsma: neid üle maantee aitama, tunneleid ehitama, neid puhastama ja konnadele meelepärasemaks tegema. Et kärnkonnadele tähelepanu juhtida, otsustab kogukond püstitada maantee äärde hiiglasliku konnakuju. Kolmas lugu jutustab kuju püstipanekust. Tulemuseks on äärmiselt soe ja liigutav film planeedi väikeste olendite suurusest.

„Kärnkonnaloo" režissöör Are Pilskog (paremal) võttis auhinna vastu Lihula vallavanemalt Varje Ojala-Toosilt. ARVO TARMULA

Festivali auhinnad

Grand prix
- „Kärnkonnalugu" (Norra)

Esimene koht
- „Megeti – Aafrika kadunud hunt" (looduse kategooria, Saksamaa)
- „Armastuse maa" (inimese ja looduse kategooria, Eesti)

Parim režii
- „Lemming – Põhjala väike vägilane" (looduse kategooria, Saksamaa, Rootsi, Ungari)
- „Kärnkonnalugu" (inimese ja looduse kategooria)

Parim operaatoritöö
- „Kanaari saared" (looduse kategooria, Austria)
- „Tuulemaa" (inimese ja looduse kategooria, Inglismaa)

Hiiglasliku konnakuju peal ukerdavad väikesed inimlapsed meenutavad konnapoegi.

Auhind Eesti filmile

Film on ühtaegu dramaatiline, naljakas ja leidlik, pakkudes ülatavaid paralleele. Hiiglasliku konnakuju peal ukerdavad väikesed inimlapsed meenutavad konnapoegi ja Norra maanteeameti esindaja leiab, et konnakuju ei saa paigaldada, sest see võib olla liiklejaile ohtlik, kuigi just maantee ise on surmaohuks tuhandetele konnadele.

Inimesed on oma võitluses konnade eest sama sihikindlad ja kohati sama abitud kui talvitumispaigast järve poole ukerdavad konnad. Film tõestab, et õieti polegi inimeste ja konnade vahel vahet.

Ainsa Eesti filmina tänavu osalenud „Armastuse maa" (režissöör Liivo Niglas) pälvis looduse kategoorias esimese auhinna. Niglasel pole see esimene võit: tema film „Brigaad" sai esimese preemia ka 2003. aastal.

„Armastuse maa" on linateos põhjapõtradest, naftast, poliitikast ja luulest. See on lugu Lääne-Siberi taigas elavast metsaneenetsi põhjapõdrakasvatajast ja luuletajast, nüüdseks lahkunud Juri Vellast, kes püüab põtrade paaritumisala, nende armastuse maad naftatööliste eest kaitstes tõestada, et ka üksikisikul on võimalik põliselanike elukeskkonda hävitavatele jõududele vastu seista.

„See auhind on sama palju Juri Vellale kui mulle. Ta on filmi autor täpselt sama palju kui mina. Ilma temata seda filmi ei oleks," ütles Niglas.

Matsalu festivali 15 aasta jooksul on näidatud 69 Eesti filmi, kuid kõik pole jõudnud finalistide hulka. Kümme Eesti filmi on pälvinud 15 aasta jooksul auhinna. 2009. aastal sai Joosep Matjuse „Vanamees ja põder" festivali *grand prix*'. Matjus on saanud ka žürii eriauhinna („Uuestisünd"). Auhindu on pälvinud Ago Ruus („Rannaniitude laulud"), Riho Västrik ja Liina Triškina („Middendorffi jälgedes"), Vassili Sarana („Muskusveise tagasitulek"), Marianne Kõrver („Inimese mõõt") ja Remek Meel („Eesti loodus: Alam-Pedja" ja „Emajõe veemaailm").

Haapsalu vehklejad võitsid kaks põhjamaade meistritiitlit

Meistriteks tulid Carmen-Lii Targamaa ja Anneli Proosväli, pronksi võitsid Madli Palk, Henrik Priimägi ja taas Proosväli.

Pühapäevane kadettide (U 17) turniir on jõudnud veerandfinaalideni. Treener Helen Nelis-Naukase tüdrukutest nimekaim, 16aastane Targamaa ristab veerandfinaalis relva eelmisel päeval põhjamaade juunioride U 20 klassis meistriks tulnud soomlanna Outi Jaakkolaga.

Eduseisul 8:5 saab raja ääres oma hoolealust ergutanud Nelis-Naukas kohtuniku käest kollase kaardi. Treener vaikib, aga leiab kohe väljapääsu. Targamaa ema ja isa elavad matšile jäägitult kaasa ning Nelis-Naukas ruttab isa juurde. „Pealtvaataja võib hõigata. Hüüa talle, et ülekanne neljandasse, kõhtu!" Isa hüüabki. Tütar torkabki. 10:6.

Isa võimendab treeneri nõuandeid edasi. Hüüab „Sama!" ja seis on 11:6. Soomlanna torkab vastu 11:7 ja isa hüüab oma tarkusest: „Ei ole hullu!"

18 sekundit enne matši lõppu on seis 12:6. Helen ütleb isale: „Mine tagasi!" Isa hüüab: „Tagasi!" ja seis on 13:8. Matš lõpeb kümne sekundi pärast Targamaa 15:8 võiduga.

Suuline hoiatus

Treener ohkab korra ja ruttab oma teiste hoolealuste matše jälgima. Kõigest 14aastane Palk ja 16aastane Zinaida Smõtškova kohtuvad omavahel. Noorem juhib pidevalt paari torkega ja võidab 15:13. Ka tema võidule elab ema kaasa.

Kohe algab veerandfinaal 14aastase Priimäe ja soomlase Julius Jutila vahel. Priimägi pääseb 3:1 ette, aga tundub veidike loid. „Pane ta liikuma, reageerima!" hüüab Nelis-Naukas. Õnneks ei reageeri kohtunik, küll aga teeb seda Priimägi ja sunnib vastase eksima. Priimägi võidab 15:7. „Hästi!" ohkab treener rahulolevalt. Miks ta hästi ei ole, lühikese ajaga on kolm hoolealust vähemalt pronksmedali kindlustanud.

Tüdrukute poolfinaalid kujunevad Eesti-Rootsi maavõistluseks. Targamaa jääb Selma Abu Eid Tjulinile alla 4:7. Treener hüüab: „Rahulikult! Ei ole kiiret!" Hoolealune teebki rahulikult neli torget ja juhib 8:7. Rootslanna on visa ja pääseb ise ette 11:10. Targamaa ei murdu ja läheb juhtima 13:12. Matš lõpeb kahe üheaegse torkega. 15:14 Targamaa kasuks.

Teises poolfinaalis juhib Palk Natalie Wramneri vastu 3:1 ja 6:4, aga vastane viigistab 6:6. Treener hüüab: „Sa pead ta läbi torkama, praegu jääb lühikeseks!" Kohtunik teeb Nelis-Naukasele suulise hoiatuse. „Ülekanne kõhtu!" riskib Nelis-Naukas veel korra hüüda. Ei aita seegi, sest viimasel sekundil õnnestub rootslannal võidutorge teha ja matš 8:7 võita.

Kohe järgneb poiste poolfinaal. Priimägi läheb tallinlase Leon Gedzo vastu 3:0 juhtima, aga varsti on seis 3:2. „Ära hõlju! Jalad teravalt tööle!" hõikab treener. 3:3. „Mõtle midagi muud välja!" 4:7. „Tõmba jalad eest ära!" Priimäe energia on siiski eelmistesse matšidesse jäänud ja ta kaotab 7:15. Tasuks pronksmedal nagu tüdrukute seas Palgilgi.

Nutu järel tuli kuld

Nelis-Naukas tõuseb toolilt ja ohkab veidi tehtult, et ikka ei ole veel tööpäev läbi. Ees ootab tüdrukute finaal Targamaa – Wramner. Esimesed kolm minutit lõpevad haapsallanna eduseisul 5:4. Minutilisel vaheajal räägib Nelis-Naukas hoolealusega vaiksel häälel. Kohtumine jätkub, aga rivaalid ei tee katsetki rünnata. Kohtunik viib matši üle viimasele kolmele minutile.

Treeneri plaan toimib. „Kõik on õige, tema peab peale tulema ja siis teed kaitse-vastuse!" Võistlejad teevad ridamisi üheaegseid torkeid, jõudes seisuni 10:9. „Sobib. Jätka samamoodi!" 11:9. „Väga hea pete! Viida aega!" 11:10. „Ai, ai! Kannata!" Matši lõpuni on jäänud üks minut ja kümme sekundit. 11:11. „Rahu!" Aega on jäänud 57 sekundit. 12:11. „Super!" Üheaegne torge 13:12. 46 sekundit. 14:12. „See oli hea! Astu tagasi!" 36 sekundit. 14:13. „Ära torma! Ära punni!" 23 sekundit. 15:13. „See oli juhuslik torge kätte. Vedas!" Viimase repliigi ütles treener juba matši jälgijatele.

Targamaa on üliõnnelik, aga üsna väsinud ilmega. „See on mu karjääri suurim võit. Mullu sain põhjamaade juunioride pronksmedali ja eile samas vanuseklassis kukkusin veerandfinaalis välja, õhtul kodus nutsin, aga tänane võit tegi kõik jälle heaks," vuristab õnnelik võitja ühe soojaga.

Pühapäeval võitis Nelis-Naukase õpilane Proosväli U 12 vanuseklassis kuldmedali, päev varem U14 seltskonnas sai ta pronksi. „Ma unistan sellest, et Haapsalust saaks kunagi kogu põhjamaa ja Baltikumi vehklemiskeskus," ütles õnnelik treener.

Haapsalus olnud põhjamaade noorte meistrivõistlustest epeevehklemises võttis osa üle 500 sportlase 11 riigist.

AIVO PALJASMAA

Emalõvina oma õpilaste eest võitlev Helen Nelis-Naukas annab juhtnööre pronksivõitjale Henrik Priimäele. ARVO TARMULA

Kirju Buenos Airesest

67. osa

RIEJUTUT

EIA UUS

Mu koduukse juures proovis ta mind vägisi suudelda ja möirgas siis raevukalt ning kisas: „Oleks see sul nii raske, olen ma nii eemaletõukav?!" Surusin koridori klaasukse jõuga ta vastu kinni ja mõtlesin kõigi nende tapetud naiste peale.

Lahkusin täna Saavedrast. Kuum-kuum ilm pärast jahedaid, korteri omanik samuti õnnest segane, et täna on lõpuks see päev, mil suvi saabus. Tuleb välja, et kõik pildid mu toa seintel on tema enda tööd ning ta tahab kinkida ühe mulle. Mu lemmik on üks kirgas pastell, kus impressionistlik käsi hoiab kirjasulge.

Sõitsin Uberiga vist üle tunni. Mööda kiirteed, kust nägi merd (küll jõge...) ja ülikõrgete traataedade vahel slumme. Austraallased ütlesid: „Mõelda vaid, kogu maailmas on meri linna suurim väärtus, kõik luksuslikud hotellid, restoranid, meelelahutusasutused ehitatakse mere kaldale, et saaksid elu nautida kaldapealsel – välja arvatud siin." Buenos Aires on merelinn, kus meri on linnast kõrge aiaga eraldatud, eemaldatud. Mere ääres paistab mõni imekaunis šveitsilik villa või mõis, sinna sajand tagasi üksi istuma jäetud. Kohalikud seletavad seda selja keeramisega vallutajatele Euroopast. Aga narr on see küll, eriti paigas, kus suvel läheb nii kuumaks, et olla ei saa. Oleks siis rannas, aga ei – arusaamatult ei.

Jõudsin San Telmosse, kus 1920ndatest pärit hoone, milles elama pidin hakkama, tundus piltidelt vaadates liiga hea, et olla tõsi. Kirjelduseks on „koloniaalajastu külalistemaja": peatänaval (kus see suur käsitöö- ja vanakraamiturg on), lukustatud värav, metsikult taimedesse kasvanud tohutu siseõu, laululinnud, ning vapustav kuidagi hiinapärane kahepoolne trepimarss. Korter teisel korrusel, avatav eeskoda klaaslaega nagu kasvuhoone ja peaaegu tasuta.

Haruldane päev. Mul käib peas ringi Foeri raamatupealkiri „Everything Is Illuminated", kõik on valgustatud. Vapustava hingega päev, kus valgus-selgus särab justkui läbi mu vaimu, läbi maailma kihtide, läbi ajaloo, läbi elamise kogemuse.

Olen õnnest nutune, rõõmust oimetu, tunnen äkitselt vendlust oma vanematega, ja saan aru, et andestan neile kõik. See on ootamatu tunne. Andestan endale. Kõigile. Mu enda elu tervikuna tundub täna kirjeldamatult ilus. Ka kõik need kõige tumedamad päevad, ka Seewaldis veedetud ajad, ellujäämise eest võitlused.

Lapsed mängivad tagatänavatel jalgpalli, mina söön jälle metalltaldrikult vanaema praesaia maitsega pitsat, istun tänaval marmortrepil ja loen Argentina kirjandust.

Üks Eesti luuletaja palus, et talle neitsi Maarja otsiksin, nii veetsin täna aega vanakraamipoodides ja õppisin erinevaid Maarjaid tundma. Sain talle hõbedast ripatsi ja endale väikese valge räpasevõitu kujukese.

Sellistel päevadel, kus hing on maailma täis, haarab ka silm rohkem märke. Piisab isegi T-särkide loosungitest, nagu *Not all who wonder are lost ja Everything is going to be alright*. Või siis muusika, mis kusagil mängib. Sia „Electric Heart" meenutab vist igavesti seda keerulist jaanuari, kui proovisin oma lapsepõlvest raamatut kirjutada ja igal real murdus enda süda, igas rakus soov minna ja see pisike sealt ära korjata.

Täna jalutasin enda maja juures Lezama pargis nagu kohalikud kirjanikud vanasti. Vaatlesin inimesi, kirjutasin kõndimise pealt märkmikku. Mu lemmik oli väike hästi paks poiss Batmani kostüümis, kes mängis üksi ja ennastunustavalt. Naeris, jooksis, kilkas, keepi hoidvad käed laiali. Ma loodan, et ma ikka veel olen tema. Ma usun, et olen. Loodan, et saan endale sellised lapsed, nagu mina olin, või vähemalt sellised, kellega ma läbi saan.

Pargi äärel on Vene õigeusu (õige usu!) kirik kõrgete paneelmajade vahele pressitud, kitsas, aga uhkete sibulakuplitega. Seest on see vist kõige ilusam, kus ma käinud olen. Nagu muinasjutumaa. Paik lapsepõlve vene muinasjuttudest, isegi koridori lakke on maalitud tähed ning nende all on vaba raamatulaenutus, mille ees istun tükk aega maas mustrilistel põrandaplaatidel.

Läksin liharestorani kodutänaval, kus me sõime Joséga siis, kui see ei olnud veel mu kodutänav. Ma pole ikka veel harjunud enne kesköö söömа. Kell 18 on mul kõht tühi, 19.30, kui restoranide uksed avatakse, on mul juba nälg ja kesköö ma magan. Selle peale ütles Juan tabavalt: „Argentina end sinu jaoks ei muuda. Kui sa tahad siin õnnelik olla, pead ise muutuma." Väga tihti söön täiesti üksi kohtades, kus kelner enne hilisemat sööjate lainet veel mopiga ringi loivab.

Desnivelis sisekujundust peaaegu pole, kui välja arvata toored lihatükid vitriinis ja need, mis juba lahtisel seinagrillil küpsevad. Ka hilisõhtul on suur tühi ruum päevavalguslampidest sinivalge nagu mõni kontor, seinad kaetud peegliga. Õhtuti on restoran puupüsti täis, sumin kui Paabelis. Täiesti meeleolutu koht, kus on võimalik meeleolukalt aega veeta.

Järgneb

Mu enda elu tervikuna tundub täna kirjeldamatult ilus. Ka kõik need kõige tumedamad päevad, ka Seewaldis veedetud ajad, ellujäämise eest võitlused.

RISTSÕNA

KARIN TEDER

	Aafrika riik / kelvin	ülistav kiitus / paskal	Brasiilia jalgpallur / nõeljas moodustis	n.nimi / E. Bornhöhe jutustus	laupäev / m.nimi / kala	m.nimi / kuld / null	aasta / Euroopa riik / vaikust!	1502. / käik, lühike käimine	m.nimi / ... Ever / ehk
peksma löömis-vahendiga									
asula / Himaalaja karuliik									
Itaalia linn / iridium									
altruistlik / irisemine									
esimene / 16.–18. saj hõbemünt / teie									
ühissõiduk / m.nimi									
istet võtma / lemmik-loom (ingl)									
Läti linn / toiduaine / amper									
vee-elanik / lastelugude koeratüdruk									

SUDOKU

	1		5	8				
	4			2	3			7
		8				4		
4				7		6		
	9				5			2
	7		9	1	2	5		
				4		2	7	
7						8		
		4				3		9

KULTUURITEATED

• TERVIS JA SPORT

Fra Mare Day Spa basseini- ja saunapark avatud iga päev 13–22; kl 19 vesiaeroobika. Day Spa pilet E–N 10,50 €; R–P 14 €.

Sügise eripakkumine – kohvi-šokolaadimähis 56 €; maniküüri ja pediküüri komplekshooldus 39 €; näomassaaž ja mask 30 €. Broneerimine tel 472 4612 ja 472 4600, spa@framare.ee.

Spaahotelli Laine vee- ja saunakeskus avatud E–L kl 6–9 (3 €), 13–22 (7–10 €), P 6–9 (3 €), 9–22 (10 €). Treeningusaal avatud iga päev kl 6–22 (4 €). Täpsem teave ja broneerimine tel 472 4414.

• TANTSUÕHTUD

Fra Mare *À LA CARTE* restoran Bergfeldt ja *lobby*-baar (Ranna tee 2): P–N 12–23 ja R, L 12–24. L, 30. sept kl 20.30 tantsuõhtu, mängib ansambel Coco. Tel 472 4605, 503 7289. Vt framare.ee.

Restoran Blu Holm (Sadama 9/11) P–N 12–23, R–L 12–24. R, 29. sept kl 20 tantsuõhtu, ans Ragnar & Co. L, 30. sept kl 20 tantsuõhtu, ans Rain Poolen. Tulekul 14. okt kl 20 Kalle Sepp ja ansambel Locomotiiv.

• KINO

Haapsalu kultuurikeskuses 26. sept kl 19; 27. sept kl 19.30; 29. sept kl 19 film „Minu näoga onu", pilet 4 €. 27. sept kl 17.30 animafilm „Lego Ninjago film", pilet 3 €.

• KULLAMAAL

Kullamaa kultuurimajas 28. sept kell 19 Jaak Ellingu filmiõhtu. Gem Kelly film „Hello, Dolly". Filmiõhtu kõigile tasuta.

• LUGEJATEGA KOHTUMINE

Läänemaa keskraamatukogus 27. septembril kell 17.30 kohtub lugejatega kirjanik Urmas Vadi.

• MUUSEUMID

Rannarootsi muuseum on suletud remondi tõttu. Rõõmsa taaskohtumiseni uuel aastal.

Hanila muuseum avatud ettetellimisel. www.hanilamuuseum.ee.

Haapsalu raekoda (Kooli 2) on avatud K–P 11–17. www.salm.ee.

Iloni Imedemaa teemakeskus (Kooli 5) on avatud K–P 11–17. www.salm.ee.

Ants Laikmaa majamuuseum ja park (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula v): K–P 11–16. www.salm.ee. Ahto Laadoga maalide näitus. Näitus jääb avatuks oktoobrikuu lõpuni.

Haapsalu piiskopilinnuse muuseum on remondi tõttu suletud. Endiselt on avatud linnuse suur õu ja mänguväljak. Toomkirik on avatud R–L 10–14, P 11–15. Giidituurid: linnus@salm.ee; 37 2518 4664.

Raudtee- ja sidemuuseum R–P 11–16. www.salm.ee.

Lihula muuseum avatud ettetellimisel. Info muuseum@lihula.ee või tel 523 4303.

Rõude muuseum avatud L ja P kl 11–16, muul ajal ettetellimisel tel 5683 1203. Avatud näitus „20. sajandi rõivad ja peakatted".

• NÄITUSED

Haapsalu pitsikeskus (T–R 11–16, L 11–15). Näitus „Pererahvas rõõmustab" avatud 30. septembrini. Eeva Maide varrastel kootud vaibad.

Maie kunstipood (Posti 2): E–R 10–18, L 10–15 Haapsalu ja Läänemaa kunstnike müüginäitus.

Lasteraamatukogu (Wiedemanni 11) T–R 10–18, L 10–15. Näitus „Eesti otsib leiutajat".

Keskraamatukogu (Posti 3): lugemissaali fuajees Euroopa Komisjoni näitus „Euroopa kultuuripärandi märgis".

Haapsalu linnagaleriis Kati Saaritsa ja Anna Mari Liivranna näitus „Merevaik" on avatud 1. oktoobrini.

Haapsalu kunstikooli galeriid (Jaani 2) T–R 14–18 ja L 12–16. Tasuta. **Majagaleriis:** „30 minuti maalid" Läänemaa kooliõpetajatelt avatud 30. septembrini.

Spaahotelli Laine fuajeegaleriis (Sadama 9/11) Ahto Laadoga maalide näitus „Päikest sügisesse".

Kullamaa kultuurimaja galeriis käsikirjast emakeelse piiblini.

Penijõe looduskeskuses fotonäitus Ennu Põldmalt teemal „Linnaloodus (Haapsalu) 2". Näitus avatud oktoobri lõpuni.

HAAPSALU LINNAVOLIKOGU TEADE

Haapsalu linnavolikogu istung

Haapsalu linnavolikogu 7. koosseisu 46. istung on reedel, 29. septembril kell 14 volikogu saalis Posti 34.
Päevakord:
1. Haapsalu linna 2017. aasta kolmas lisaeelarve, esimene lugemine.
2. Haapsalu koolivõrgu korrastamise projekti omafinantseeringu garanteerimine.
3. Loa andmine rahaliste kohustuste võtmiseks ja riigihanke korraldamiseks.
4. Loa andmine rahaliste kohustuste võtmiseks (algkool).
5. Loa andmine rahaliste kohustuste võtmiseks (HVV).
6. Haapsalu linnavolikogu 30.06.2017 otsuse nr 242 muutmine.
7. Osalemine mittetulundusühingus Harjumaa ühistranspordikeskus.
8. Detailplaneeringu kehtestamine (Lihula mnt, Mulla ja Staadioni tn vaheline ala, Haapsalu).
9. Üldplaneeringut muutva detailplaneeringu kehtestamine (Sadama tn 22, 22a, 24, 24a, Haapsalu).
10. Üldplaneeringut muutva detailplaneeringu kehtestamine (F. J. Wiedemanni 5//7, 11, Haapsalu).
11. Üldplaneeringut muutva detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise menetluse lõpetamine (Vaba tn 9 ja lähiala, Haapsalu).
12. Loa andmine reaalservituudi sõlmimiseks kinnistu registriosa nr 4094050 kasuks Vaba tn 7, Krahviaed, Haapsalu.
13. Haapsalu linna omanduses olevale kinnisasjale isikliku kasutusõiguse seadmine Imatra Elekter ASi kasuks (Kopli tn, Kalevi tn lõik 2, Võnnu tn lõik 2, Tulbi tn lõik 2, Haapsalu).
14. Haapsalu linna 2017. aasta kolmas lisaeelarve, teine lugemine.

Andreas Rahuvarm, volikogu esimees

Eelnõu lugemiseks Haapsalu linnavalitsuse (HLV) dokumendiregistris „Eelnõud ja päevakorrad". Vastuvõetud õigusaktid avalikustatakse 3. oktoobril HLV dokumendiregistris „Õigusaktid".

Linnavolikogu kantselei

TEATED

Linnapeakandidaatide valimisdebatt

28. septembril kell 13 on sotsiaalmaja spordisaalis linnapeakandidaatide valimisdebatt. Kohapeale lubasid tulla kõik kandidaadid.
Kõik huvilised on oodatud. Info tel 5858 7498.

Läänemaa invaühing

Haapsalu kunstikool ootab uusi täiskasvanud huvilisi:
• maalikursusele neljapäeviti 17.30–19.45 (20 € kuus)
• metallehistöökursusele neljapäeviti 18.30–20 (17 € kuus)

Lisainfo: www.hkk.edu.ee või telefonil 473 5608.

Nodipesa avamine

Teisipäeval, **26. septembril kell 10** avame uue kaupluse Nodipesa aadressil Jaama 7 (turu juures).
Endiselt on avatud meie kauplused Lihula mnt 3 ja Lihula mnt 27 kell 10–17 ja laupäeviti kell 10–14.

MTÜ Nodituba

Lääne Elu
Ilmub teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval

Toimetuse aadress:
Posti 30, 90504 Haapsalu.
Toimetus 473 7222,
kuulutused ja reklaam 473 7111,
e-post info@le.ee
Kodulehekülg: www.le.ee

Peatoimetaja Andrus Karnau
Toimetajad Kaie Ilves, Lemmi Kann, Kaire Reiljan, Urmas Lauri, Tarmo Õuemaa
Reklaam reklaam@le.ee
Küljendaja Tiina Liiv
Korrektor Heli Tammik
Fotograaf Arvo Tarmula

Kuulutuste vastuvõtja Merilin Sellik
Reklaamitoimetajad Ave Tapner, Alar Birk
Raamatupidaja Vilma Hõövel
Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504 Haapsalu, tel 473 7222

Trükitud Printallis

Pangakontod
Swedbank EE18 2200 2210 1567 8031,
SEB EE62 1010 6020 0251 5004

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eall.ee või tel 646 3363.

MÜÜK

Müüa soodsalt sauna- ja suitsuahjud, kaminad, pliidid ja boilerid. Paigaldus. Pottsepatööd. Tel 505 4355.

Müüme põranda-, voodri- ja ehituslaudu mitmes laiuses. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Küttepuu, kuiv või toores, nii lahtiselt kui ka võrgus. **Kõdusõnnik** 30 kg. Tel 523 8852, 473 3301. Tammaru farm, www.tg.ee.

Kuiv okaspuu 37; toores haab 28; kask 35; okaspuu 30 €/rm. Pikkus 30, 40 ja 50 cm. Vedu 3–7 ja 10 rm kaupa. Tel 516 4278 ja 505 5203.

Kuivad pakitud kütteklotsid ja kaminapuud ning pakitud turba- ja puidubrikett. Kohalevedu tasuta. Tel 523 8503.

Müüa pakitud puidubriketti ja pelleteid koos veoga, soovi korral ladustame. Tel 507 8754, www.briketivedu.ee.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Küttepuude müük (lehtpuu). Pikkus 30 cm, 40 cm ja 50 cm vastavalt ostja soovile. Hind alates 28 €/rm. Tarne alates 5 rm. Hind koos kohaleveoga Haapsalu linna piires. E–R kl 9–17. Tel 5668 1436.

Müüa 3 m küttepuid. Kohalevedu. Tel 505 3786.

Sise-, välisvoodri ning põrandalaua ja saematerjali müük. Vedu üle Eesti tasuta. Tel 5373 1117.

Müüa küttepuud. Hall lepp al 28 €/rm, segapuu al 28 €/rm, must lepp al 32 €/rm ja kask al 35 €/rm. Vedu hinnas. Halu pikkus vastavalt ostja soovile. Tel 5666 0431.

Küttepuude müük (30–60 cm), ka võrkkottides. Soodsad hinnad ja kiire tarne. Helista ja me toome ära. Tel 5457 5571.

Küttepuu kuiv ja pooltoores 30–50 cm ja 3 m küttepuu al 10 rm. Vedu hinnas. Hind kokkuleppel. Tel 5647 7966.

OST

Musta ja värvilise vanametalli kokkuost Tööstuse 11, Haapsalu. www.rauaspets.ee. Teave tel 5837 6276.

Läänemaa Jäätmejaam ostab vanapaberit, pappi ja kilet 20 €/t. Avatud E–R 9–17, L 9–14. Tel 5668 1436.

Ostan vanu raamatuid, postkaarte, fotosid, merevaigust ehteid, mööblit, märke, samovare, medaleid, münte, paberraha, maale ja graafikat. Tel 5829 9810.

KINNISVARA

Aarete KINNISVARA
Posti 21, Haapsalu, www.aarete.ee
KINNISVARATEHINGUD ja HINDAMINE.
Tel **473 4376**.
Silvi Merilo – 522 9958
Kairit Merilo – 506 6996

Triovara Halduse OÜ **ostab põllu- ja metsakinnistuid** üle Eesti. Tel 507 2231.

Ostame põllu-, heina- ja metsamaad. Parim hind. Tel 506 9600.

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

TEENUS

Ehitusfirma Developing OÜ
* katuste renoveerimine,
* fassaaditööd,
* majade ehitus,
* üldehitus.

Tagame kvaliteedi. Pakume koostööd korteriühistutele. Tel **5373 7796**. www.developing.ee

Ehitus- ja remonditööd. Katuseehitustööd. Vihmaveesüsteemide müük ja paigaldusteenus. Tel 5347 7919.

Korstnapühkimisteenus. Tel 5567 4532. Helistada E–R kell 8–17.

Telerite ja elektroonika remonditöökoda Haapsalus Lihula mnt 27 (autobaas). Avatud tööpäeviti 9–18 ja laupäeval 9–14. Tel 473 3055, 5557 4519.

Puurkaevude puurimine ja projekteerimine. Vee- ja kanalisatsioonitööd ning septikute paigaldus. Rauaeraldus, filtrite paigaldus. Tel 521 7415, 504 2999, www.baltipuurkaev.ee.

Ohtlike puude eemaldamine ning okste ja võsa lõikus. Töötame 7 päeva nädalas. Välismaal omandatud pikaaegne kogemus. Soodne hind ja kiire teenus. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373. Randy

Ehitusfirma R&O Ehitus OÜ. Kõik ehitus- ja remonditööd: fassaadid, katused, terrassid, saunad, korrusmajade trepikojad jm. Valmistame, müüme ja paigaldame ka lisaplekke. Tel 5857 5060. www.lihulaehitus.ee.

Tootja Läänemaal valmistab klaasplastist septikuid ja mahuteid. Kaeve- ja planeerimistööd kopplaaduriga. Tel 551 0428, ain.raali@mail.ee.

Elav muusika teie mis tahes peole! Teeme sündmuse toredaks ja meeldejäävaks! Tel 501 1696, www.syltament.ee.

Katuseredelite valmistamine. Katuseredelid OÜ. Tel 515 9155.

Professionaalse tekstiilipesuri rent. Pihustiga puhastusseadet saab efektiivselt kasutada polstri puhastamiseks või plekkide eemaldamiseks vaipadelt. Hinna sees pesuvahendit 1 vaiba, 1 diivani ja 1 autosalongi jagu. Päevarent 22 eurot. Info tabiremont@gmail.com.

Ehitus- ja remonditeenus. Üldehitajad ootavad tööpakkumisi ehitusvaldkonda kuuluvatele töödele, korterid ja eramajad. Oma transport ja töövahendid olemas. Küsi hinnapakkumist tel 5673 0846.

Hauaääriste ja -kivide paigaldus. Haudade hooldus ja muud kalmistutööd. Tel 557 3287, Jevgeni.

Asrex OÜ teeb ehitus- ja remonditöid. Meeldivat koostööd soovides Asrex OÜ. Tel 5622 6716, info@asrex.ee, www.asrex.ee.

Rakkekaevude kaevamine, puhastamine ja remont. Tel 557 4792.

Teostame korterite ja majade kõiki sisetöid. Küsi julgelt lisainfot tel 5632 7955.

Korstnapühkija. Plaas OÜ. Tel 5597 9247, janarplaas@gmail.com

Pügan ja kujundan hekke, lisaks trimmerdamine ja võsakoristus. Soovijatel helistada telefonil 5881 1312.

Plaatimistöödega tegelev firma teostab vannitubade remonti ja muid plaatimistöid. Tel 5332 6856, alari.aventera@gmail.com.

TÖÖPAKKUMINE

Haapsalu spordikeskus otsib oma kollektiivi **puhastusteenindajat**. Lisainfo ning kontakt tel 506 5688.

Promenaadi hotelli restoran otsib oma meeskonda restorani **teenindajat** täistööajaga. Saada oma CV hotel@promenaadi.ee. Tel 473 7250. Sadama 22, Haapsalu.

Tööd saab hea suhtlusoskusega, tulemustele orienteeritud **telemarketingi konsultant**. Töö kontoris, tööaeg E–R 8.30–15.30. Vene keele oskus tuleb kasuks. Eri projektid, paindlikud tingimused. Teave telefonil 5556 7829 (Imbi Sillat, Müügipartner OÜ).

Kastani ostukeskus pakub tööd **kokale**.
Töö on vahetustega ja vajadusel pakume väljaõpet kohapeal.
Täpsem info tel 5656 9419 või annikakastani@hot.ee.

RANNAROOTSI lihatööstus pakub tööd valmistoodangu lattu **kauba komplekteerijale** ja **pakkijale**.
Saada oma CV e-aadressil personal@rannarootsi.ee.
Info telefonil 472 5080.

Palivere lasteaed Piibeleht otsib oma kollektiivi **muusikaõpetajat** (0,5). Avaldus, CV, haridust tõendava dokumendi koopia saata e-aadressil palivere.lasteaed@laanenigula.ee. Tööle asumise aeg 01.10.2017. Lisainfo telefonil +37 2521 3932, direktor Kerda Ledis.

METS

PROMETS OÜ ostab metsa- ja põllumaad ning kasvava metsa raieõigust. Tel 5591 9930, e-post info@promets.ee.

OÜ Landeker ostab **metsakinnistuid**.
Tel **511 0415** ja **517 9866**.

MITMESUGUST

Kaardid ennustavad, helista tel 900 1727, kogenud ennustajad 24 t, ka mobiiltelefonilt, h 1,09 €/min.

Toimetus kuulutuste sisu eest ei vastuta.

Mälestame endist vallavanemat
UKU KUUTI
ja avaldame sügavat kaastunnet lähedastele.
Vormsi vallavalitsus
Vormsi vallavolikogu

Armast klassiõde
MEELI LEPBERG-SARVE
mälestab Helga
ja avaldab kaastunnet lahkunu omastele.

Avaldame kaastunnet Vaike Rabale ja lähedastele kalli õe
LAINE
kaotuse puhul.
Toomas, Mari, Peeter ja Heljo

Lääne Elu toimetus
Haapsalus Posti 30
avatud E–R kl 8.30–17,
e-aadress info@le.ee.

Haapsalu muusikakooli vanad klaverid ootavad häid inimesi ja ettevõtteid, kes toetaksid nende renoveerimist.

2013. aasta sügisel loodi koostöös Haapsalu kontserdiühinguga **HAAPSALU MUUSIKAKOOLI KLAVERIFOND**.

Fondi tarbeks palume raha annetada MTÜ Haapsalu Kontserdiühingu kontole EE141010220046274013.

Kindlasti tuleb makse tegemisel lisada selgituseks „Haapsalu muusikakooli klaverifond".

KIRIKUTEATED

EELK KOGUDUSED

HAAPSALU T, 26. septembril kl 18.30 toomkoori proov (Jaani saal). R, 29. septembril kl 9 hommikupalvus (Jaani kirik). L, 30. septembril kl 16 kirikukontsert. Esineb Haapsalu sõpruslinna Hanko gospelkoor South Point Gospel. Sissepääs vaba (toomkirik); kl 19 kirikukontsert. Esineb soomerootslaste koor Cantilena Ahvenamaalt. Kontserdiga tähistab koor oma 40. sünnipäeva. Sissepääs vaba (toomkirik). P, 1. oktoobril kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Jeesus annab elu. Teenivad piiskop Tiit Salumäe ja Teno Ilves (toomkirik); kl 12.30 rahvusvahelise muusikapäeva kontsert. Esineb varajase muusika ansambel Cantores Vagantes. Plokkflöötidel Reet Sukk, Taavi-Mats Utt ja Andres Siitan ning orelil Marju Riisikamp (toomkirik). Kantselei avatud E, K, R kl 9–15 Kooli 6. Diakoonia annetusmüük avatud E, K, R kell 10–13. Toomkirik avatud R–P kl 11–15. Sissepääs tasuline.

RIDALA N, 28. septembril kl 18 Ridala kirikukoori proov (pastoraat). P, 8. oktoobril kl 11 pühapäevakoolitund (pastoraat); kl 13 lõikustänupüha jumalateenistus armulauaga (kirik). Koguduse kantselei avatud teisipäeviti kl 14–17.

MARTNA T, 26. septembril kl 18 koguduse laulukoori proov (pastoraat). P, 1. oktoobril kl 11 lõikustänupüha laat kiriku parkimisplatsil; kl 13 lõikustänupüha jumalateenistus (kirik); kl 14 kirikukontsert, esinevad Andres Uibo (orel) ja Ka Bo Chan (kontratenor). Kaetud on kirikukohvilaud. Koguduse kantselei ja diakooniamüük avatud teisipäeviti kl 10–13.

LÄÄNE-NIGULA N, 28. septembril kl 9.30 hommikupalvus (koguduse-maja). P, 1. oktoobril kl 12 hõbeleeri jumalateenistus armulauaga (ootame kõiki, kes käisid leeris 1992. a, st 25 aastat tagasi).

VORMSI P, 1. oktoobril kell 11 jumalateenistus (kirik).

NOAROOTSI Aastad teevad oma töö ning ühegi hoone katus ei pea vastu igavikule. Koguduse raha, Riguldi-Noarootsi kodukandiühingu ja muinsuskaitseameti toetustega saame korda teha pool katust. Avasime kiriku katuse remondiks arvelduskonto EELK Noarootsi Püha Katariina kogudus EE952200221011697414, et igal heal inimesel oleks võimalik anda oma panus Noarootsi kiriku katuse renoveerimisse.

EEKBL KOGUDUSED

HAAPSALU K, 27. septembril kl 19 piiblitund, Ilm 21. ptk. R, 29. septembril kl 19 noorteõhtu. P, 1. oktoobril kl 10 jumalateenistus leivamurdmisega, pühapäevakool. E, 2. oktoobril kl 18 palvekoosolek. P, 8. oktoobril kl 14 jumalateenistus (Nõva Peraküla palvemaja).

REKLAAM

LUMBAR ENERGY WOOD
OSTAME
• kasvavat võsa
• vähemväärtusliku lehtpuu raieõigusi
• leht- ja okaspuu küttepuid
• lepa enamusega metsakinnistuid
reigo@lumbar.ee
tel 5342 0379 | www.lumbar.ee

TEADE

Neljapäeval, 28. septembril on Läänemaa lasteraamatukogu II korrusel Erakond Eestimaa Rohelised Läänemaa osakonna moodustamise arutelu. Ürituse algus kell 17, täpsem info rearaus@gmail.com

Loe veebis www.le.ee

SISUTURUNDUS

„Et sa kaotaksid kõik"

Endla põnevuslugu „Et sa kaotaksid kõik" räägib vana mõisa saladustest.

Sügis inimtühjal Eesti saarel. Mahajäetud ja räämas mõisahoonesse saabub seltskond noori, kes siia uut elu plaanivad. Vana maja peidab endas aga saladusi ning öösel hakkab mõisa kinni jäänud lugu end tasapisi ilmutama. Miski pole nii, nagu esmapilgul näib...

See on üleloomulike sugemetega põnevik, milles mängivad Liis Karpov, Kati Ong, Ireen Kennik, Priit Loog, Lauri Mäesepp, Sten Karpov, Jaanus Mehikas ja Artur Linnus.

SUVI LÄBI.
ASJAD PAKITUD.
KÕIK PERELIIKMED
KAASAS?

EESTI LOOMAKAITSE SELTS

Ära hülga oma lemmiklooma.

Teata hüljatud loomast Eesti Loomakaitse Seltsi infotelefonil 526 7117 või kohalikule omavalitsusele.

Hüljatud loomade eest hoolitsemiseks anneta helistades **900 7200** (5 €) või **900 7225** (2 €).

Rohkem infot: www.loomakaitse.ee

Reakuulutus (kuni 4 rida): tööpakkumine, mets, kinnisvara, koolitus ja auto 4,50 €, alates 4. korrast 3,60 €; müük, loomad, teenus, ost, mitmesugust ja soovin üürida 3 €, alates 4. korrast 2,58 €; tööotsimine 1,94 €. Kood 1 €. Raamiga kuulutus 1,02 €/cm², logoga 1,20 €/cm², kordus 20% soodsam. Leinakuulutus 10,50 €, topeltsuuruses 18 € ja matuseteade (topeltsuuruses) 10,50 €. Õnnitlus: väike 10,50 € ja topeltsuuruses 18 €. Tänuavaldus 10,50 €. Teated 0,60 €/cm²; raamitult 0,72 €/cm². Kuhu minna 0,36 €/cm². Kirikuteated 12 € kuus kogudus. Avatud E–R kl 8.30–17, tel 473 7111, faks 473 7040, **e–post info@le.ee**

VIIMANE VEERG

ERAKOGU

Kirblas oli vastupanuvõitluse päev

Reedel tähistati Kirblas Läänemaa vastupanuvõitluse päeva mälestushetkega Jüri Uluotsa kalmul ja sellele järgneva mälestusteenistusega. Mälestuspäeva lõpetas ühine kohvilaud, mille ehteks oli riigivapi pildiga tort. Päev algas Kirbla kirikuaias peaminister Jüri Uluotsa kalmul Eesti hümni laulmisega. Arheoloog Mati Mandel rääkis Uluotsa eluteest ja saatusest, aga ka Otto Tiefi valitsusest.

Mälestushetkele järgnes kontsertjumalateenistus Kirbla kirikus, kus kõnede ja meenutuste vahele laulsid isamaalisi laule Ridala põhikooli laululapsed. Teenis õpetaja Lembit Tammsalu. Eesti eest elanud ja elu andnud inimeste mälestuseks süütas küünlad kaitseliidu Lääne maleva pealik Rasmus Lippur.

Kirbla seltsimajas esines päevakohase sõnavõtuga Lihula vallavanem Varje Ojala-Toos, esinesid Ridala põhikooli rahvatantsijad.

KAIRE REILJAN

ILMAENNUSTUS

VEETEMPERATUUR
(25. septembril kell 15.30)

Dirhami	11,6
Paralepa	14,0
Rohuküla	14,2

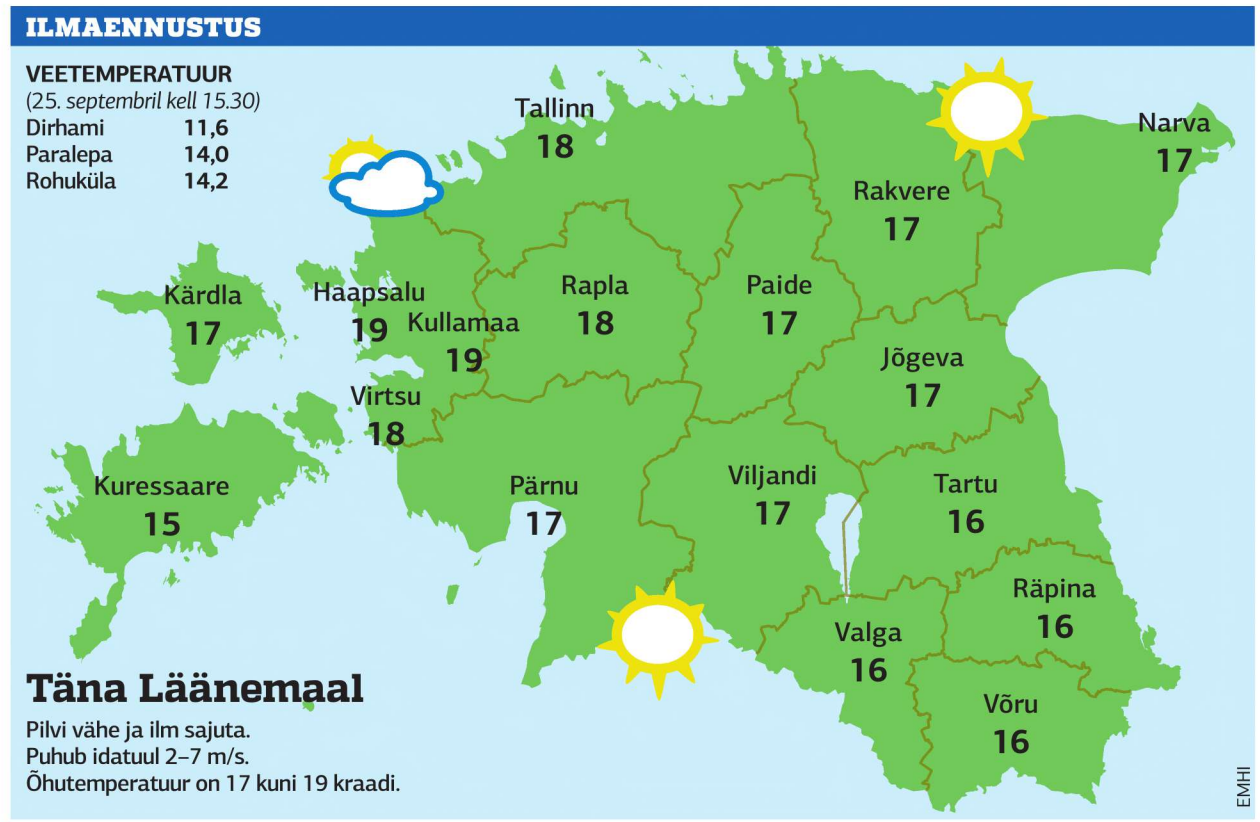

EMHI

Täna Läänemaal

Pilvi vähe ja ilm sajuta.
Puhub idatuul 2–7 m/s.
Õhutemperatuur on 17 kuni 19 kraadi.

	öö	päev
Kolmapäev	4°	18°
ida-, kagutuul 2–7 m/s		
Neljapäev	4°	17°
kagu-, idatuul 2–7 m/s		
Reede	0°	16°
ida-, põhjatuul 2–5 m/s		
Laupäev	5°	14°
ida-, kirdetuul 2–7 m/s		

ISSN 1406-1430

VAATA KA WWW.LE.EE

* Pakkumine kehtib prilliraamide ja -klaaside koosostul.

Karja 7, Haapsalu, tel. 47 34 737
E-R 10-18, L 10-16, P suletud
www.normanoptika.ee
norman optika

KESKKONNAAMET

Teade OSAÜHINGU KIRBLA Jaanimäe suurfarmi kompleksloa nr KKL/319084 muutmise taotluse menetlusse võtu kohta

Keskkonnaamet teatab vastavalt tööstusheite seaduse §-le 33, et OSAÜHING KIRBLA, reg nr 10435220, käitise asukohaga Kirbla küla, Lihula vald, Läänemaa on esitanud vastavalt tööstusheite seaduse § 51 lg 1 kompleksloa nr KKL/319084 muutmise taotluse ning Keskkonnaamet on võtnud nimetatud taotluse menetlusse.

Käesolevaga taotletakse kompleksloa muutmist, sest ettevõte soovib oma tegevust sel alal laiendada ning suurendada loomakohtade arvu. Pärast laiendusi hakkab Jaanimäe suurfarmis olema 768 lüpsilehma-, 200 noorlooma- ja 300 vasikakohta. Samuti soovib ettevõte viia kompleksloa kooskõlla atmosfääriõhu kaitse seaduse ja selle rakendusaktide nõuetega.

Kompleksloa muutmise taotlusega saab tutvuda Keskkonnaameti Rapla kontoris aadressil Tallinna mnt 14, Rapla või Keskkonnaameti dokumendiregistris aadressil http://dhs-adr-kea.envir.ee/. Ettepanekuid ja vastuväiteid taotluse kohta saab esitada Keskkonnaametile teate avaldamise päevast ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Lisainfo tel 484 1178 või e-posti aadressil info@keskkonnaamet.ee. Avalikkust teavitatakse maakonnalehes Lääne Elu, ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja Lihula valla veebilehel. OSAÜHINGU KIRBLA taotletav tegevus ei põhjusta riigipiiriülest ebasoodsat mõju ning seega ei peeta konsultatsioone ühegi teise Euroopa Liidu liikmesriigiga.

Lääne Elu

AUHINNASADU

Telli nüüd Lääne Elu vähemalt kolmeks kuuks ja võida vahvaid auhindu

VÄLJA LOOSITAKSE KOLM 6 KUU LÄÄNE ELU TELLIMUST, MEENEID JA TEATRI -JA KINOPILETEID.

TELLIMISHINNAD

1 kuu	8,60 eurot	7 kuud	51,20 eurot
2 kuud	17,20 eurot	8 kuud	58,60 eurot
3 kuud	22,00 eurot	9 kuud	65,90 eurot
4 kuud	29,30 eurot	10 kuud	73,20 eurot
5 kuud	36,60 eurot	11 kuud	80,50 eurot
6 kuud	43,90 eurot	12 kuud	87,80 eurot

TELLIMINE:
1. Kodulehelt www.le.ee -> TELLIMINE
2. Toimetusest Posti 30, Haapsalu
3. Helistades telefonil 473 7222

Linnapeakandidaat MERLE MÄESALU: meie hoolime!

Mul on unistus, et Haapsalu ja Ridala ühine omavalitsus oleks kasvava rahvaarvuga ning meie inimestel oleks siin tööd ja kindel igapäevane elu aasta läbi.

Kui on elanikke, kelle jaoks on vaja teenuseid ja kaupu terve aasta, siis on ettevõtjatel kasulik oma ärisid siin ka hoida ja arendada. Mida rohkem on Haapsalus ja selle lähiümbruses tööandjaid, seda rohkem on linnaeelarves üksikisiku tulumaksust laekuvat raha. See ülesanne on esimene, millega linnapeana tegelema hakkan. Eeskujuks on Kuressaare, Viljandi ja Pärnu tegevus ettevõtjatega suhtlemisel ja ettevõtluskeskkonna väljaarendamisel.

Valimisliiduga Meie Inimesed ühinenud Haapsalu ja Ridala elanike peamine eesmärk on kohalike inimeste hakkamasaamine ja heaolu. Meid kõiki seob soov ajada kodukoha asja, olgu kodu maal või linnas.

Merle MÄESALU 143

Mulle on oluline meie inimeste heaolu ja hakkamasaamine, elagu ta vanalinnas või maal. Selleks, et meil oleks aastaajast sõltumatuid töökohti, luban parandada ettevõtluseks vajalikke tingimusi ja järjepidevalt tutvustada uutele investoritele kohalikke ettevõtlusvõimalusi. Linnavalitsus peab tegema neid asju, mida keegi teine ei tee: remontima ja hooldama teid, toetama kogukonna algatusi, peresid ja eakaid, innustama noori. Olen Haapsalu volikogu liige aastast 2013.

Terve ja hästi hakkamasaav pere on meile esmatähtis. Abiellujatele sõrmusetoetuse maksmisega aitame kaasa väärikale traditsioonile, et pelgalt rahanappuse tõttu ei jääks abielu registreerimata. Lapsed väärivad tugevas suhtes olevat ema ja isa.

Lastega peredel on suured väljaminekud. Me pakume lasteaialastele tasuta toitu, sünnitoetust 500 eurot ja tasuta õpilastransporti, mis on omavalitsuse kohustus.

Head haridusvõimalused saavad olla üheks tuleviku Haapsalu tuntuse aluseks.

Innustame noori pingutama ja hästi õppima ning toetame Haapsalu linna kuld– ja hõbemedaliga gümnaasiumi lõpetajaid vastavalt 500 ja 300 euroga. Võrdsustame Haapsalu lasteaiaõpetajate palgad Ridala omadega ja tõstame noorsoo– ning kultuuritöötajate palkasid aastas 6%.

Haapsalus on suurepärane muusika–, kunsti ja spordikool. Uues omavalitsuses peavad neid võimalusi kasutada saama praeguse Ridala valla noored. Selleks on vaja paindlikku ühistransporti.

Ühistransport on üks olulisemaid teenuseid, mis riik haldusreformi tulemusena omavalitsustele soovib üle anda. Otsustamisõigus selle üle peab jääma meie maakonna omavalitsustele. Lisaks riigi toetatavatele bussiliinidele ning Vormsi praamiliinile peame saama korraldada ise ka õpilastransporti ning erivajadustega inimeste sõite. Paraku arvab tänane Haapsalu linnavalitsus teisiti ja soovib kogu linna ja maakonna bussiliinide korraldamise anda Tallinna linnale. Tallinnale kuulub MTÜ Harjumaa Ühistranspordikeskuse 8–liikmelisest juhatusest 5 kohta ja keskuses on 25 Harjumaa valda ja linna.

Läänlaste liikumisvajadusi saavad kõige paremini arvestada meie olusid teadvad inimesed. Selleks soovime asutada MTÜ Läänemaa Ühistranspordikeskuse. Nii saame koos Lääne–Nigula ja Vormsi vallaga korraldada maakonna bussiliine selliselt, et ka äärealade inimesed saaksid liikuda ilma autota.

Linnavolikogu liikmed arutavad seda teemat 29. septembri volikogus.

Ridala ja Haapsalu ühinemisel peab elu muutuma paremaks nii maal kui linnas. Valimisliit Meie Inimesed toetab kohapealseid algatusi ja arvestab kogukondade ettepanekutega. Külaelu puudutavad otsused peavad volikogus saama küla– ja asumivanematest koosneva alalise komisjoni kooskõlastuse.

Minu unistuse ja Meie Inimeste plaanide täideviimiseks ei ole vaja hiigelsummasid. Vaja on hoolivust ja tahet tegeleda oma inimestele vajalike asjadega. Selleks on vaja nendega suhelda, arutada spetsialistidega ja põhjalikult kaaluda, millised otsused toovad kõige parema ja pikaajalisema tulemuse. Linnapeana luban kaasavat, läbipaistvat ja demokraatlikku juhtimist.

Meie INIMESED

15. OKTOOBRIL VALI MEIE INIMESED!

Haapsalu ja Ridala valla elanikud valivad **15. oktoobril** uue omavalitsuse volikogu. Ühinenud omavalitsuse nimeks saab Haapsalu linn ning volikogus on 25 saadikut. Sama palju on kandidaate meie valimisliidus.

Valimisliidu Meie Inimesed programm arvestab kõikide — praeguse Haapsalu linna ja Ridala valla — elanike huve, sest uus omavalitsus saab olema meie inimeste ühine kodu. Meie Inimesed lähtuvad (uue) Haapsalu juhtimisel ja arendamisel põhimõtetest, mille osaks on:

- peresõbralik Haapsalu;
- hariduse–, laste– ja noortesõbralik Haapsalu;
- ettevõtlikkust ja ettevõtlust toetav Haapsalu;
- turvaline Haapsalu;
- linnakodanike tervisest hooliv Haapsalu;
- kaasaegse elukeskkonnaga Haapsalu;
- maakondlikku koostööd algatav Haapsalu;
- avatud ja kaasava juhtimisega Haapsalu.

Meie programmi saab lugeda koduleheküljel

www.meieinimesed.ee

OOTAME SIND!

Meie Inimesed on avalikult väljas, tutvustavad ennast ja enda mõtteid ning kuulavad sind:

R, **22. sept kl 16–18** Kastani kaupluse ees
L, **23. sept kl 11–13** Uuemõisa Konsumi ees
L, **30. sept kl 11–13** Haapsalu kaubamaja ees
R, **6. okt kl 16–18** Uuemõisa Konsumi ees
L, **7. okt kl 11–1**3 Kastani kaupluse ees
L, **14.10 kl 11–13** Haapsalu kaubamaja ees

Koduleht: www.meieinimesed.ee
Facebook: Meie Inimesed

Meie INIMESED
• HAAPSALU JA RIDALA ÜHINE TEEKOND •

Toomas SCHMIDT 144

Kauaaegse Ridala vallavanemana pean tähtsaks kõikidele elanikele võrdsete liikumisvõimaluste loomist. Vaja on korrastada meie ühine haridusmaastik ja kaasajastada õpikeskkond kõikides haridusasutustes ning maksta ka eelkoolielaliste laste õpetajatele teiste õpetajatega võrdsustatud palka.

Kaido ANTSVE 145

Olen olnud Haapsalu volikogu liige üheksa aastat. Mulle on tähtis Haapsalu edasine käekäik. Pensionil olles on rohkem aega volikogu töösse süveneda ja panustada. Minu jaoks olulised valdkonnad on sport, ettevõtlus ja teede/tänavate olukord. Linna saab arendada, kui siin on ettevõtjaid. Seisan selle eest!

TIIA TREIMANN–DIFFERT:

VIP loož puudega inimestele!

Läinud suvi oli üritusterohke ja kui kõik kena koju kätte tuleb, tahaks sellest ju osa saada. Nende ürituste valguses on mul olnud ammu hingel üks probleem ja ma tunnen, et olen valmis selle eest seisma, kuna see pole üksnes minu probleem.

Haapsalus korraldatavatel kontsertidel on loodud VIP loož, aga et keegi mõtleks ka liikumispuudega, sealhulgas ratastoolis olevatele inimestele — seda ei näikse olevat. Suve viimastel kontsertidel oli lausa valus vaadata, kuidas ratastool inimmassi vahele ära kadus. Millisest vaatest ja kontserdi nautimisest me siin räägime? Samas VIP loož oli pooleldi tühi. Lõpuks pakkusid head inimesed oma abi inimest toetada, et ta näeks, mis laval toimub. Istumiseks enamasti sellistel kontsertidel kohti ei ole. Ometi on ju veelgi inimesi, kes ei ole küll ratastoolis, aga kellel on liikumisega raskusi ja kes ei saa oma jalgadele pikalt loota ega kontserti nautida.

Mujal maailmas ei tehta juba ammu ühtegi avalikku üritust, kus puudega inimestele ei mõelda. Märgistatud ja vaatega ala, mille lähedal on teenindus ja (inva)wc–d ei ole ju tuumateadus. Võrdsed võimalused ja ligipääsetavus peavad tänasel päeval olema normiks. Seda ka meie inimestele meie kodulinnas.

Tiia TREIMANN–DIFFERT 146

Olen sündinud ja kasvanud Haapsalus. Puutun kokku erinevatest riskirühmadest pärit inimestega, kelle huvid ja võrdsed võimalused on mulle olulised. Maakodus elades tean, kui oluline on tugev kogukond ja ääremaastumise vältimine. Olen Läänemaa Vähiühingu juht ja Haapsalu Puuetega Inimeste Koja liige.

Arnold JUHANS 147

Olen põline haapsallane, kes on üle 30 aasta olnud korrakaitsja ja kaitseväelane. Südamelähedane on kõik, mis on seotud turvalisusega. Kas seda saavad tagada vaid politsei, pääste– ja turvafirmad? Kindlasti mitte. Rahu ja turvatunde tagavad valgustatud ja puhtad tänavad, korras kõnniteed, mõistlikult korraldatud liiklus, toimiv parkimiskorraldus. Nimekirja võiks veel jätkata. On, mida saab teha ja peab ära tegema. Olen kaitseväe pensionär, reservmajor ja turvatöötaja ning Haapsalu vapimärgi kavaler.

Aime KOIT 148

Oma igapäevatöös tegelen laste ja noortega. Seepärast seisan laste hea hariduse eest. Külavanemana toetan kohalike ettevõtete teket — et oleks töökohti ja siin oleks kõigil aastaringselt hea elada. Toetan erinevate ürituste järjepidevust ning kultuurielu rikastavaid uusi ettevõtmisi. Olen Ridala Põhikooli õpetaja.

Koit LATIK 149

Üle 45 aasta tagasi võlus mind Haapsalu rohelus ja ajalugu — piirkond , kus ristuvad lindude ja inimeste rändeteed. Meie uues omavalitsuses on oluline hoida loodusmaastikku sobiva elupaigana kõigile elusolenditele, sealhulgas inimestele. See on valdkond, kus oskan kaasa rääkida ja nõu anda. Minu kogemus ütleb, et looduslik mitmekesisus ja kaunis maastik ei säili reservaatides, vaid mõistlikult majandatud niitudel ja metsades. Olen sõltumatu metsakonsulent ja ettevõtja.

Raimond LUNEV 150

Haapsalu ja Ridala ühinemisel tekib suur omavalitsusüksus, mille juhtimine peab olema läbipaistev ja avatud, linnaelanike mõistlikke ettepanekuid arvestav. Kõik peavad tundma, et elavad koos sõbralikus, turvalises linnas ja kedagi pole jäetud kõrvale! Oluline on ettevõtjate kaasamine regulaarsetesse arutlustesse ümarlaudades. Ettevõtluse edendamiseks korraldame Haapsalu ettevõtlusmessi ja seminare, eesmärgiga luua meie piirkonda uusi töökohti. Olen linnavolikogu liige ja Haapsalu Tarbijate Ühistu juhataja.

Margus MAISTE 151

Olen aastaid töötanud Läänemaa koolides ajalooõpetajana. See amet ei luba vaadata ühiskondlikke protsesse kõrvalt, vaid sunnib neisse sekkuma. Tuleb välja öelda oma arvamus, mitte pärast vastutustundetult teisi kritiseerida. Haapsalu arengus peavad olema esiplaanil püsielanike huvid, kogu "aur" ei pea minema ainult kolme suvekuu peale. Kuna suur osa mu töönädalast möödub maakonnas, siis pean tähtsaks, et maakonnalinn ja ümbruskaudsed alad oleks tihedamalt seotud.

Anželika MURIK 152

Olen ettevõtja ja treener, kes korraldab lastele ja täiskasvanutel võimlemistreeninguid ning propageerin tervislikke eluviise. Pean oluliseks, et kõik ettevõtlikud inimesed saaksid linnavõimult vajalikku tuge ja kaasamõtlemist linna ettevõtluskeskkonna arendamiseks ning uute teenuste inimesteni toomiseks.

Katrin NUUTER 153

Tegelen noortega ning nende rõõmud ja mured on mulle hingelähedased. MTÜ On Mahti kaudu toetan täiskasvanuharidust. Programm "Teine võimalus" toob haridusteele tagasi noori, kel raskuste tõttu on kool pooleli jäänud. Juba lähitulevik peaks pakkuma noortele töövõimalusi suvistes noortelaagrites, töömalevas ja töökohtade. Minu liiklusvahendiks on jalgratas. Sellepärast muretsen ka turvalise kergliiklustee pärast. Olen Haapsalu Noorte Huvikeskuse töötaja ja "Noorte Tugila" spetsialist.

Ahti OLESK 154

Kandideerin kohalikel valimistel esimest korda, kuna soovin kaasa rääkida kodukoha elus. Olen töötanud Haapsalu ja Hiiumaa politseijaoskonna juhina, praegu töötan juristina Põhja–Tallinna linnaosavalitsuses. Olen Lääne–Eesti Reservpäästerühma ja Läänemaa Abikassa asutajaliige.

Kaija PAALBERG 155

Olen Läänemaal sündinud ja elanud 31 aastat. Igapäevases töös tegelen aktiivse müügiga ja puutun terve päeva kokku erinevate inimestega. Vabal ajal meeldib mulle aidata väärkoheldud loomi — neid, kes enda eest ise seista ei saa. Uues omavalitsuses soovin näha küla– ja asumivanemate osalust linnaelu juhtimises. Eriti oluliseks pean turvalise kergliiklusteede võrgustiku loomist uues omavalitsuses. Olen Eestimaa Loomakaitse Liidu juhatuse liige ja Läänemaa piirkonna juht.

Toomas POST 156

Turism ei ole imevits ja jätkusuutlikkuse säilitamiseks vajame selle kõrvale teisi majandusharusid! Seetõttu peab linn panustama selleks, et meie noored ja tegusad inimesed ei lahkuks töö jahil Läänemaalt. Haapsalu peame ennast reklaamima ka kohana, kus on koostöövalmis omavalitsus, tegusad inimesed ja pikaajaline strateegia, mis annaks kindlustunde. Olen Nordkalk AS juhatuse liige.

Rea RAUS 157

Oluline on nii maapiirkonna kui linna areng. Jätkusuutliku arengu uurijana rakendan isemajandava kogukonna mudelit, kus esmatähtis on oma inimestele parimate elu– ja töötingimuste loomine. Kui kogukond on tugev ja keskkonna eest hoolitsetakse, siis tekib ka väärikas külaliste vastuvõtmise koht. Haapsalu ja Ridala noored toovad kodukohta tagasi maailmas õpitud uusi teadmisi, põnevaid kogemusi ja loovaid ideid. Olen kasvatusteadlane, jätkusuutliku arengu uurija ja Läänemaa Ühisgümnaasiumi õpetaja.

REA RAUS:

mis on jätkusuutlik areng?

Meie Inimeste programm ja kokkulepe seab esikohale nii maapiirkondade kui linna jätkusuutlikkuse. Jätkusuutlik areng tähendab senisest tõsisemat arvestamist loodusega kogu selle mitmekesisuses. Keskkonna tervis ja heaolu on lahutamatult seotud inimeste, ka tervete ühiskondade tervise ja heaoluga– see lihtne arusaam on kippunud ununema. Ometi on avastatud näiteks üllatavaid seoseid pestitsiidide kasutamise tõusu ja inimeste süvenevate tervisehäirete vahel.

Looduse nägemine oma vaimse ja füüsilise tervise garandina on toonud üha suuremat nõudlust loodusturismi sektorisse, mis on oluline ka meie piirkonnale. Küsimus ei ole ainult selles, kas meile meeldib looduses olla või kas me naudime looduse erinevaid ande. Me vajame loodust enda ümber, see on elutähtis. Riigimehelikult/–naiselikult mõtlevad inimesed on kohustatud võtma vastutuse meie looduskeskkonna hoidmise ja taastamise eest.

Maailmas kogub tarbijate nõudlus mahetoodangu järele kiiresti tuure, ka Eesti on võtnud suuna öko–Eesti, mahe–Eesti poole. Praeguse Ridala valla territooriumil tegutseb äsja Eesti parima mahetootja tiitli saanud Lauri–Jaani mahetalu, keda koos kümnete Läänemaa mahetootjatega võib kohata iganeljapäevastel OTT (otse tootjalt tarbijale) kaubakohtumistel Haapsalus, Swedpanga vastas. Need on kasvanud üha suureneva tarbijaskonnaga puhta ja kohaliku toidu saamise kohaks. Kui näeme, et meie puhas keskkond on suurim väärtus, kui mõistame, et ka puhas muld, kus meie toit kasvab, on varandus — siis oleme kogukond, kes saab tulevikus konkurentsieelise.

Maapiirkonna nägemine majandusliku edukuse, kõrge kvaliteediga teenuste ning nutika majandamise allikana on eriti oluline. Maa võib olla võrdväärselt linnaga arengumootor, mis kogu piirkonda elujõulisena hoiab. Jätkusuutlik majandus tulevases ühendomavalitsuses vajab omakorda teadmisi, kompetentsust, innovaatilise mõtlemise oskust. Meie Inimestel on see "pakett" olemas.

Meie uus kogukond, uus omavalitsus, kõik meie inimesed on väärt tarka suunamist ja uut visiooni mitte ainult keskkonna suuremaks väärtustamiseks, majandustegevuse mitmekesistamiseks, vaid ka uue valitsemiskultuuri loomiseks.

HELI REICHARDT: linn ja maa vajavad erinevaid lahendusi

Iga liit — olgu vabatahtlik või sunnismaine — toob kaasa hulganisti lahendamist vajavaid küsimusi. Erinevad elukeskkonnad — linn ja maa — vajavad erinevaid lahendusi; pelgalt nimi ei tee veel külast linna. Toetust ja tuge vajavad nii inimesed kui kultuurimälestised, ühistegevus ja paikkondlike traditsioonide hoidmine.

Haapsalu on kujunenud suviseks magnetiks, mis toob kokku külalisi lähedalt ja kaugelt. Külaelu sidusus aga väärtustab kohalikku elanikku palju enam kui anonüümne linnakeskkond — sellest tulenevalt on Ridala vallas kodanikualgatuse korras välja arenenud elujõulised külaseltsid, mis korraldavad aktiivselt paikkonna ühiselu ja on toonud Läänemaa kultuurikaardile tagasi iidsed kalurikülad Haeska, Kiideva ja Puise.

Läänemaa jääb küll oma ajaloolistest piiridest palju väiksemaks, aga väärtustades siinseid inimesi ja inimsõbralikku elukeskkonda — puhas loodus, meri, lähedus pealinnale — on juba olemasolevate tugevuste targal ühendamisel suur potentsiaal siinse piirkonna elu edendamiseks.

Ühiskonna küpsust ja tarka toimimist näitab see, kuidas see hoolitseb oma väetite eest; vanaks on saanud see põlvkond, kes on pidanud üle elama kõige murrangulisemad perioodid Eesti ajaloos ja keda elu ei ole hellitanud. Arvestades tööjõulise elanikkonna vähenemist, ei ole õige ega pikemas perspektiivis ka jätkusuutlik jätta vanurite hooldamine ainult omaste mureks — riik ja omavalitsus peavad selles valusas küsimuses inimesele lähemale tulema. Uus, tekkiv omavalitsus, Läänemaa keskus, peab olema koht, kus lastel on võimalik suureks kasvada, vanematel tööl käia ja vanavanematel väärikalt vananeda.

Heli REICHARDT 158

Haapsalu ja Ridala on ammu Uuemõisas ja Paralepas kokku kasvanud. Eelseisev ühinemine puudutab nüüd ka hajakülasid, mille linnast erinev elulaad vajab tähelepanu ja tuge. Transport, raamatukogud, külaseltsid, käsitöötoad ning maaelu edendavad tugiteenused peavad ulatama laste ja noorte huviringidest vanuritele kättesaadava õendusabini. Vali ennast esindama arukas ja hooliv inimene. Olen kirjanik.

Aive SAADJÄRV 159

Töötan Nikolai kooli direktorina 11 aastat. Uues omavalitsuses on mulle olulised haridusteemad. Minu unistus on, et koolis oleks võimalus õppida mitmes keeles. Ka eestikeelsed noored võiksid õppida võõrkeeles mõnda ainet. Uus põhikool uute võimalustega!

Lea SAMARAJEV 161

Töötades koolis–lasteaias, olen toredate laste keskel. Soovin, et nad saaksid hea hariduse kodu lähedal. Konkurentsivõimelise hariduse aluseks on õpikeskkondade pidev uuendamine ja kaasajastamine. Selleks, et lapsed kaugematest maapiirkondadest kooli–lasteaeda saaksid on tähtis transpordi korraldamine. Koolitarkuse kõrval peavad säilima ja arenema kogukondade traditsioonid ning seltsitegevus. Olen Uuemõisa Lasteaed–Algkooli majandusjuhataja ja Ridala vallavolikogu liige.

Arles TAAL 162

Insenerina töös, ühiskondlikus tegevuses ning spordiradadel veedetud aeg aitab mul mõista ärimaailmast suuremat pilti. Ma küsin alati: kuidas saaks asju lahendada nutikamalt? Näiteks kulude suurendamise asemel neid paremini jaotada ning ettevõtjatega koostööd tehes nende arengut soodustada. Parem ettevõtluskeskkond toob kasvava tööjõuvajaduse ja palgakasvu kogu piirkonnale. Olen AS Onninen elektrimaterjalide müügidirektor, Eesti paremikku kuuluv laskesportlane ja Eesti Elektritööde Ettevõtjate Liidu juhatuse liige.

Heino TAMM 163

Haapsalu on minu kodulinn. Siin on ka minu laste ja lastelaste kodu. Mul on pikaajaline kogemus linnaruumi arendamise osas. Kandideerin Uue Haapsalu volikokku, et neid teadmisi ja oskusi rakendada. Tänaste linnajuhtide jutt, et kohalikel omavalitsustel on ettevõtluse toetamisel „lühikesed käed“, ei pea paika. Mitmete meile sarnaste linnade tegevused ja kogemused räägivad teist keelt. Selliseks arenguks on vaja tahet. Olen pensionär ja MTÜ Valgevälja projektijuht.

Maia TOHVER 164

Töötan Uuemõisa Lasteaed–Algkooli direktorina. Pean kodulähedase lasteaia ja kooli olemasolu väga tähtsaks. Soovin kaasa rääkida uue omavalitsuse hariduselu kujundamises. Volikokku kandideerin esimest korda.

Toivo TOMINGAS 165

Haapsalu on minu kodulinn 1961. aastast, kuigi 42 aastat olen Uuemõisa elanik. Mul on metsanduslik haridus ja sealt siis terav huvi loodussäästliku elukorralduse vastu. Annan oma parima, et lõppeks meie metsade prahistamine. Kodanikeühendusi kaasates loome ja hoiame heakorda kogu tulevases linnas. Olen ettevõtja ja aktiivne kodanik.

Andrei TŠEREPANOV 166

Olen igapäevaselt liikluse teooria– ja sõiduõpetaja. Puutun oma töös palju kokku noortega ja soovin, et nendel oleks Haapsalus jätkuvalt võimalik omandada head haridust, tegeleda hobide ja spordiga. Peame tegema kõik, et siia tuleksid uued investeeringud ja sellega ka uued töökohad. Nii leiaksid noored peale õpinguid töö just kodulinnas. Olen Haapsalu linnavolikogu liige, autokooli juhataja ja väikeettevõtja.

TOIVO TOMINGAS: kesk–konnast nii ja naa

Kui me räägime keskkonnast, peame enamasti silmas puhast vett, puhast õhku, prahistamata loodust ja liigirikast loomastikku. Asjatundlikud inimesed nendivad sarkasmiga, et see kõik on võimalik seal, kus inimesi ei ole. Kuhu aga asub elama inimene, seal algab looduse mõjutamine. Ja alati negatiivses suunas.

Niisiis peame endale tunnistama, et oleme paratamatult looduslike protsesside mõjutajad ja looduserikkujad. Me pumpame maa seest või veekogudest vett, puhastame seda ja reostame ära. Me kaevandame maavarasid, raiume metsad maha ja töötleme seda kõike mürgiste kemikaalidega, kasutades tohututes kogustes puhast õhku — ja rikume ära ka õhu.

Sellest vaatevinklist vaadates pole Haapsalul ju õieti häda midagi. Linn on väike, veevärk on korras, tossavaid korstnaid vaid mõned. Ühe sõnaga kuurort. Aga kuurort eeldab ka teist vaatenurka keskkonnale.

Me peaksime vaatama meie kodulinna külalise pilguga. Ja siis leiame kahjuks nii mõnegi tegemata või poolikult tehtud töö, mis riivab silma ja rikub mainet. Kui külaline on lihtsalt mõnest teisest Eesti paigast, siis ta ei imesta, et näiteks Tallinna maantee ühes servas on korralik kõnnitee, äärekivid ja moodne valgustus, teisel pool aga pole. Ta teab, et raha pole jätkunud ja kunagi ehk tehakse teine tänava pool ka korda. Ta sõidab mööda Haapsalu lainetavaid tänavaid ja teab, et see on tal tihti koduski sama moodi. Ta vaatab narmendava värviga või luitunud puitmajakesi ja mõistab, et selle omanikul pole jõudu maja välimuse värskendamiseks. Ta näeb lausa risakil hooneid ja ilmselgelt omaniku hooleta kinnistuid ja mõtleb: “No siin peaks linnavalitsus küll midagi ette võtma!“

Külaline näeb ootamatult palju niisugust, millega kohalik on ammu harjunud ja enam tähelegi ei pane. Võib ju pahvatada vastu, et ega me teistele näitamiseks ela! Aga ega näiteks soomlasedki teistele näitamiseks kõike viimase kruvikeseni korda ei tee. Ikka omale! Ja tegelikult tahaksime ka meie ise, et kõik oleks ilusam, parem, korrastatum jne. Tehkem siis seda! See on meie elukeskkond! See on meie endi, meie inimeste võimuses ja nagu öeldakse — kättevõtmise asi!

JÜRI SAAR: pöördelised valimised!?

Kohalikud valimised 2017. aastal võivad saada murranguliseks, sest ootused on kruvitud kõrgele. Neile valimistele on eelnenud kasvav poliitilise kultuuriga rahuolematus, millele võimuparteid pole suutnud leida väljapääsu. Senine initsiatiiv altpoolt on töötanud tühikäigul, sest probleeme on toodud pidevalt esile, kuid lahendusi pole.

Neil valimistel on nähtavad uued leerid, mis kajastavad olukorda ühiskonnas. Suurerakonnad kui tuntud poliitilise ettevõtlusega tegelejad on ühel poolel. Nad saavad tegelda „peibutuspardinduse“ ja administratiivse ressurssi enda huvides kasutamisega. Teisel poolel võistlevad valimisliidud.

Ja see on hoopis teistsugune põhikonflikt, millist Eestis pole varem olnud. Varasemalt oli poliitmaastik jagatud suurte vahel, kes pidasid olukorda ainuvõimalikuks ja loomulikuks. Kui üks midagi kaotas, siis teised said juurde, valimiste häältesaak andis justkui õigustuse hiljem kogu riigist samas proportsioonis matti võtta. Suurerakondade hirm kaotada on valimiste eel üha suurenenud. Seepärast valimistesse nii tõsiselt suhtutaksegi, koostatakse nimekirju, kuhu kuulub sadu kandidaate ja pannakse osalema „häältemagnetid“, naeruvääristatakse neid, kes soovivad tuua uusi tuuli sumbunud poliitellu. Hirmutatakse pidevalt valijaid nende hääle kaotsiminekuga, kui ei valita „suuri“.

Siiani oli loomulik, et parim tulemus saadi kõige kulukama kampaaniaga. Mida suuremad rahad olid valimiskampaania korraldamiseks, seda tõsisema tegijaga oli justkui tegemist. Nüüd on efekt pigem vastupidine, raha põletamine ei too ühemõttelist kasu. Mida suurem kampaania, mida naeruväärsemad on seal kasutatavad võtted ja vaimuvaesemad etteasted, seda enam kasvab suurerakondade eitajate toetus.

Poliitikute ja erakondade suhtes kehtib sama reegel, mis ärimeeste ja ärielu suhtes. Tähtis on vaadata raha kulutamist. Rikkaks võib saada ka juhuse läbi, sest olid õigel ajal õiges kohas. See, mida rahaga tegema hakkad, pole enam juhus, vaid tuleneb sinu olemusest. Seepärast tasub tähelepanelikult hinnata, kuidas üks või teine erakond kulutab maksumaksja raha. Sellest on eksimatult võimalik järeldada, kui lolliks või targaks peetakse valijaid.

Valimisliit Meie inimesed pakub alternatiivi senisele kartellistunud poliitikale. Valija ootab, et nendel valimistel kasvaksid uued kohalike küsimustega tegelevad poliitilised jõud. Areenile peavad tulema uued tegijad, kes oskavad tõsiselt käsitleda lahendamist vajavaid probleeme, kuulavad aupaklikult valijate muresid, julgevad ja oskavad olla valitsemises läbipaistvad.

Jüri SAAR 160

Sündisin 1956. aastal Venemaal, kuhu vanemad küüditati. Minu vanaisa oli Vabadussõja veteran, kaitseliitlane ja politseikonstaabel Haapsalus. Haapsaluga sidusin end 1993. aastal, mil hakkasime perega emakodus suvesid veetmist. Viimased aastad on siin minu alaline ametlik elukoht. Meie kodukoha asjade üle otsustamine peab toimuma siin. Lõpetada tuleb ebavõrdne suhe, kus kohalik võim on paluja ja keskvõim „katuse pakkuja“ rollis. Olen Tartu Ülikooli korraline professor. Minu mõtteid saad lugeda www.jrsaar.eu

Uus HAAPSALU VISIOON 2029

Uus omavalitsus kannab nime Haapsalu linn. Haapsalu ja Ridala valla ühinemine peab lisaks suurusele andma omavalitsusele uue hingamise ja arengu. Meie Inimesed lasid fantaasial lennata ja panid aluse **Uue Haapsalu visioonile.**

Visioon on tulevikupilt, mida tahetakse teatavaks ajaks saavutada. See on üldine kirjeldus sellest, milliseks Uus Haapsalu mingi aja jooksul võiks saada. Visioon keskendub tulevikule, et võimaldada suuremal hulgal inimestel tegevuse lõppeesmärgist ühtemoodi aru saada. Samuti on visioon eelduseks teadlikele juhtimisotsustele ning arengule.

Unistamine on inimesele omane ning unistustest sünnivad suured asjad. Et unistus ei jääks määramatusse, lisasime visioonile aastaarvu 2029. Haapsalu linn saab sel aastal 750 aastaseks. Kaksteist aastat on aeg, mil jõuab teostada pööraseid ideid.

Meie inimesed, värsked mõtted ja tahe — need ongi meie ühise teekonna vundament!

Meie INIMESED
• HAAPSALU JA RIDALA ÜHINE TEEKOND •

Loe meie kodulehte:
www.meieinimesed.ee
Jälgi meid Facebookis:
Meie Inimesed

KRISTJAN TÕLK: hea arhitektuur sünnib konkursiga

Haapsalu on tuntud oma mereäärsete puumajadega. Tihe ja merre suunduv tänavavõrgustik koos puuarhitektuuriga jääb linna oluliseks osaks aastasadadeks. Seepärast ei tohiks hooneid rajada ripsa–rapsa.

Kuna Haapsalus on linna sees — eriti kesk–, vana– ja tagalinnas — vabu krunte vähe, siis kuidas kindlustada, et väärikale asukohale kerkiks vääriline arhitektuur? Üks võimalus on korraldada arhitektuurikonkursse. Kahjuks ei ole Haapsalus 20 aasta jooksul olnud ühtegi arhitektuurikonkurssi. Teisi selliseid linnu Eestis peaaegu et ei olegi. Samas on konkursid parima arhitektuurilahenduse leidmiseks toonud linnadesse suurepäraseid ja kauneid hooneid ning muutnud isegi linnu eneseidki.

Haapsalut ei pea vaatama ainult Eesti kontekstis, vaid kogu maailma taustal. Miks Haapsalu ei võiks olla nagu Bilbao Hispaanias? Sinna rajatud Guggenheimi muuseumi hoone on saanud linna pärliks, mida külastatakse üle maailma. Ainult üks hoone muutis tööstuslinna maailmatähtsusega turismilinnaks!

Konkurss, kus osaleksid head arhitektid ja mille hindamisse oleks kaasatud asjatundjad — selles saab linn ise kaasa rääkida. Ehitusmääruses tuleb sätestada, et teatud puhkudel on arendaja kas ise või koos linnaga kohustatud korraldama arhitektuurikonkursi. Selline nõue võiks kehtida hoonetele, mille asukoht, suurus või funktsioon muudavad hoone linnarahva ja linnapildi jaoks oluliseks.

Mitmes Eesti linnas — näiteks Tartus — on selline konkursikohustus juba määrustatud. Kõik, mis sinna luuakse, peab olema tasemel arhitektuur, mis aitab kaasa tervikpildi loomisele. Kui sellise nõude pärast üks või teine ettevõtja loobubki, siis sellest pole midagi — linna areng ei puuduta paari järgnevat aastat, vaid aastakümneid või –sadu!

Jaga meiega oma pööraseid mõtteid Uue Haapsalu visiooni jaoks!

Kristjan TÕLK 167

Olen sündinud ja kasvanud Haapsalus. Haapsalu ja Ridala vald on ajalooliselt moodustanud ühtse terviku, seega tulevikus tuleb neid ruumiliselt koos vaadata. Uues omavalitsuses tuleb liita mõlema infrastruktuurid, et kõigil oleks hea ja sujuv liigelda ükskõik millise transpordivahendiga igasse haldusüksuse punkti. Säilima peab piirkondade eripära ning selleks tuleb luua uus seadusandlus. Piirkonna arengusse tuleb kaasata (uued) ettevõtted. Olen arhitekt.